AŞK PEYGAMBERİ

عشق پیغمبری

SEMİHA CEMAL

(Milli Roman)

Kitabhane-i Sudî
[İkdam Matbaası],
1927 İstanbul

07.01.2015

Osmanlıcadan Latinize eden:
İhramcızâde İsmail Hakkı

http://ismailhakkialtuntas.com/

SEMİHA CEMAL

Kardeşim Semiha Cemal'i tanıyanların hemen hepsi benden tercüme-i hâlini (biyografi) istiyorlar. Onun beşeriyetin verâsında geçen temiz ve şerefli hayatının tarihçesi, harflerin ve kelimelerin zarfına sığmaz ki... o kadar ulvî, o kadar büyüktür.

Nasılsa tecessüd etmiş (vücut giymiş) bir ruh latifesi olan bu ulvî çocuğun dünyada, insanlar arasında geçmiş bir hayatı olduğuna halâ inanamıyorum.

Semiha Cemal otuz bir yaşında vefat etti. İlk tahsilini Çelebi Mektebinde yapmış, sonra Çamlıca Lisesinden ve 1926'da Darulfünün Felsefe Şubesinden mezun olmuştur.

Kısa bir zaman İzmir Kız Lisesi Felsefe ve Ruhiyat (Psikoloji) Öğretmenliğinde bulunmuş, 1929'dan 1935'e kadar da İstanbul Kız Muallim Mektebinin Ruhiyat Öğretmenliğinde başarıyla çalışmıştır.

Öğrenci iken bütün hocaları onu azim ve zekâsına, muhakemesinin kuvvetine hayran olduklarını iftiharla söylerlerdi.

Kendisini tanıyanların hepsi ve Üniversite Profesörlerinden Sayın Şekib, Yusuf Ziya, o zamanlar Darulfünün Eminliğinde bulunmuş olan Prof. Dr. Nurettin Ali onun müstesna kabiliyetini hararetle takdir edenlerdendir. Hatta o tarihlerde Prof. Yusuf Ziya, kendi nezareti altında çıkan bir risaleye (dergi) Semiha Cemal'in gönderdiği bir yazı için bana şu satırları göndermişti:

“Kızkardeşinizin bu seferki yazısı pek hayret verici! Davud'un Mezamir'ini okudunuz mu, bilmem?.. Bir kere lütfen okuyunuz. İkisinin de aynı menbadan ilham aldığını vazıları (açıkça) göreceksiniz. Yazıyı okurken öyle dedim: Eğer bu kız çıkıp ta **“Ben Allah'tan ilham alıyorum, işte delilim bu sözlerdir.”** diyecek olsa, muhakkak ilk mümin ben olacağım. Yazısı benim içimde bu derece azîm bir tesir bıraktı.”

Bundan başka Prof. Bay Şekib'in hakkında çok takdir eden yazıları vardır.

Semiha Cemal... asırların sinesinden nâz ile beliren âteşin (ateşli, canlı) istîdad (kabiliyet)..

Semiha Cemal.. mütekâmil (tekâmül etmiş, olgunlaşmış) ve mutlak fazilet örneği..

Semiha Cemal.. şahsında insanî hisleri olgun bir belâgat ve bütün vüzuhile temsil eden yüksek kabiliyet..

Semiha Cemal.. Rabbânî bir tuhfe (armağan), bir mücerred ruh; gayıbdan beşerilere armağan; tecessüd etmiş ahlak numunesi..

Beşerî ölçüler, insan havsalası, bu genç vücudun kısacık hayatına sığdırdığı taşkın kudreti tartmakta ve anlayabilmekte şaşkındır. Onun irfan dolu hayatı, hayret şâyan bir mucizeye benzer. Kudretin bezenerek vücuda getirdiği, beşeriyeti şaşırtan icazkâr (az sözle mânâyı anlatan) bir eser!

Sanki Allah onu yaratmakla, kendine has olan özellikleri bu vücuddan aleme ilan etmek, göstermek istemiş de, bu şahane âbideyi vücuda getirmiş...

Semiha Cemal.. Hiç bir beşerî hırsla yorulmamış, meşgul olmamış, vakit kaybetmemiş musaffa (sâfîleşmiş) ve tam insan!

Onun varlığındaki enerji, asla süflî zaaflara, unsurî ihtiraslara taksim olmamış, bütün kuvvet ve şiddeti ile bir tek yoldan, bir tek hedefe akıp vâsıl olmuştur. O, ilâhi kudretten başka hiç bir şeyin zebunu olmamıştır. Onun temiz ve lekesiz varlığı, sefil bağımlılıklardan hiç birini tanımaz.

Semiha Cemal herhangi bir varlıkta, o varlığın şahsî kıymetini değil, bu vücuda vücud verenin sun'unu (kudretini, tesirini) görür.

Semiha Cemal.. "İyi ve fena diye iki mefhum bilmez. Onun için her şeyde iyilik vardır. "Fena denen kimse, femalığı iyilik zannı ile yapan merhamete şayan bir şaşıdan ibarettir." der idi. O, her suçlunun nokta-i nazarına (bakış açısına) nüzul ederek (inerek) onu mazur görmesini bilir; dünya sahnesini perdenin içinden seyreder. O oyuncuların mahiyetini de bilir.

Semiha Cemal.. meslekî hayatında ruhî terbiyeyi tam bir muvaffakiyetle (başarıyla) öğretmiştir.

İnsan kardeşini bu kadar metheder mi diyeceksiniz, fakat onu tanıyanlar bu sözleri az bile görür. Ebedî eserlerinin

lirik kudretli tezahürünü mahviyetle tadil etmeye uğraşmıştır.

Bir ressam, bir heykeltraş, bir şair ve her hangi bir sanatkâr için, bir dış tesirin, tabiat güzelliklerinin, bu sanat kabiliyetine inzimamı (katılma, ilave olma), sanatkarın zevkinin inbisatına (genişlemesine)yardım etmesi lazımdır. Halbuki Semiha Cemal için ilham kaynağı, her nefes yeni ve gizli bir köşesini keşfettiği ruhudur.

Öğretmen olduğu Kız Öğretmen Okulunda ve gerek Yovakimion Rum Kız Lisesi ve İtalyan Kız Lisesinde kendisini sevmeyen ve üfuluna (kaybolma, batma) ağlamayan kimse kalmamaştır.

Kendisinin Rahman'ın Rahmetine tevdî olunduğu gün Kız Öğretmen Okulu öğretmen ve öğrencileri tarafından söylenen sözler arasında Bayan Sabiha Orhan'ın da gözyaşlarıyla değerli hocası hakkında söylediği sözleri teberrüken (bereket sayarak) yazıyorum:

“Aziz öğretmenimiz, yakında seni kürsümüzde göreceğiz diye sevinirken ne idi bu, ne idi dün işittiğimiz haber. İşittik mi? Hayır, hayır biz onu duymadık, duyamazdık, duysak ta böyle bir şeye inanmazdık. Nasıl olur da gürbüz, ruhen hassas, maddeten çelik gibi sağlam bir vücut, bu kadar az zamanda yok olur?...

Bunu dimağlarımız nasıl kavrar?... Fakat diğer öğretmenlerimizin saklayamadıkları kederleri, tutamadıkları gözyaşları, kafalarımıza müthiş bir darbe

indirdi... İnanın, inanın bu acı bir hakikattir. Biz yine inanamıyoruz, bunu da bize sen aşılamıştın. “Çocuklar: Ruh ebedî, madde fânîdir.” derdin.

İşte sayın öğretmenimiz, senin sözlerini sana tekrar ediyoruz. Cismin aramızdan ayrıldı, ölüm nihayet seni de pençesi arasına aldı. Etimizden, tırnağımızdan ayırır gibi seni de bizden ayırdı öyle mi? Hayır, sen ölmedin, bilakis kalplerimize bir kıvılcım attın. Bu kıvılcım büyüyecek, büyüyecek, alevi kalplerimizi tutuşturacak, işte bu yangını hiç bir şey, hiç bir maddi kuvvet söndüremeyecek.

Ancak bize tesellî verecek olan, kalplerimizin en derin köşelerine kazdığımız ruhun, benliğin, ahenkli adın, daima gülen ve kızaran çehren, bize; “Aldanıyorsunuz çocuklar, ben ölmedim”, diyen dudakların olacak. Sen kalplerimizde, dimağlarımızda bütün varlığımızda biz yaşadıkça yaşayacaksın. Eserlerin ise hiç ölmeyecektir.

Senden feyz alan çocukların bunu yapmak kudretini almışlardır. Yalnız, yalnız sen, yatağında rahat, müsterih uyu.

Arkanda bıraktığın talebelerinin hıçkırıklarını hisset, senin için akıttıkları gözyaşlarını tutmalarını söyleme. Bırak, bırak, kana kana ağlasınlar mukaddes ölü...”

Prof. Dr. Ziya Cemal B. AKSOY

AŞK PEYGAMBERİ

Semiha Cemal

I

BİR AŞK SAHNESİ

“–Ey aşk, seni kendime besmele ittihaz ettim!

Sevdiğim, bütün cihanın miftahı ve vücudu olan “Bismillâhi’l Aşk” düsturu işte sensin! Güneş batıyor, şimdi gece olur, yine o karanlık gece, seninle aramızda, hep benim benim gönlümün yanmasıyla, yine o karanlık gece, seninle aramızda, hep benim gönlümün yanmasıyla neticelenen aşk oyunlarına başlar. Beni senden ayırır, seni karanlık içinde göremez olurum. Kalbimdeki hayalin ne kadar münevver olsa, yine ben seni görmeye muhtacım. Bu öyle bir şey ki, canan için, burada! Demişler. Lakin gözlerim ebediyyen ona karşı ağma, görmüyor, kulaklarım sadâsını işitmiyor.

Batma güneş, batma. Her ne kadar batışın doğuşundan daha latifse de, bu akşam senin gözden nihan olduğunu istemiyorum. Üzerimde onun râyihasını ve kalbimde yeniden aşkımı yer yer

ateşlediği bugünün, ömrümün ufkunda nihayetlendiğini görmek istemiyorum. Ey benim sevdiğim ateşin (ateşli, canlı) güzel, aşkında senin gibi ateş!

Sen olmayınca ben geceler içinde kalırdım. İsterse mesut cennetler üzerinde doğan parlak güneş olsun. Ve isterse bana şu, yıldızın etrafında devr ettikleri bütün cihanın güneşlerini getirsinler…

Gurub cihetinden uçan bu kuş kafilesi nereye gidiyor? Bir vakitler böyle bir kafile içinde, bende bilinmez meçhul ufuklara doğru kanadımı açmış gidiyordum. Benim yolumu kesen sendin.

Karşımda güneş içinde yaslanmış bir hayal, nazlı bir güneş gördüm. Elleri seninkiler gibi ateşin önünde, çehresi anasırdan münezzehdi. Gördüğüm rüyaya hala inanamıyorum. Zaman zaman, gözlerimi ovuşturuyorum. Ellerimle karşımdaki tasviri yokluyorum. Dudaklarımla, tenimle onun derce-i zuhurunu anlamaya çalışıyorum. Geceleri bazen gökte seyrettiğim kamer içinde, bu, evvelce aşık olduğunu bilmediğim nazlı, dilber hayali görüyorum. O vakit kamer karanlık, yıldızlar karanlık geliyor. Cihan gözlerimden düşmüş, ağlıyorum. Bu dünya bir gül de olsa onun rayihası senin.”

Sahra üzerinde yarı üryan bir kadın, gurup vakti bir taş üzerine oturmuş, bu sözleri bir kağıda yazıyordu. Biraz uzakta bir çadırdan ta uzaklara kadar imtidât eden guruptan yanmış ufuklarda hiçbir şey görünmüyordu. Bir müddet sükûn içinde olan etrafı dinledikten sonra devam etti.

“Bir vakitler bana sormuştun. Ben aşkı inkâr etmiştim.” Diye cevap vermiştim. Meğer, o vakit o güzel hayal bana güneş içinden yayını germiş, ok saplanınca başımı ona çevirmişim. Ey ateş, ellerim yanmayınca senin ne olduğunu anlayamadım.

Ey bu sahrada aşk vahasındaki billur şelâleler ortasında şeffaf sularla ihticab ederek raks eden güzel! Yine sana mahzun kavrulmuş kalbimle geldim. Suzân, Suzân! Diyorsun. Bu yanmış memlekette, bu yer yer alû olan perişan yerde hangi memleketi arıyorsun? Söyle bana, yer yer güle tahvil eden bu ateşin bir değmeye? Hangi memleketi arıyorsun? Ayağa kalkmıştı, kumlar üzerinde bir takım ayak izleri görünüyordu. Bu izleri eğilerek ayrı ayrı öptü:

“Gel” gel sevgilim. Güzelliğinle gıda verdiğin bu vücutta, senin daim gezerek tervic [Değerini arttırmak] ettiğin bir bahçe var. Burasıda tıpkı senin avuçların gibi gül ve amber kokar. Oraya gel.

Çünkü aşk.... Ahh bilmezsin, sen, yemin ederim ki aşkı bilmezsin. Eğer aşkın ne olduğunu bileydin, akşamları

böyle kapımın önünden geçmez, bi-pervâ ateşin türkülerinle yaramı tazelemezdin. Eğer aşkı bileydin, evvela hançerin elinden düşerdi.!”

Yine etrafını dinledi. Yere yatarak kulağını kuma koydu, bir ayak sesi geliyordu. Bu vakit buradan kim geçebilirdi? Bu mutlaka o idi. Heyecanından dizleri üzerinde kaldı... birkaç dakika sonra, at üzerinde, fevkalâde güzel çehreli, beşerî görünmeyen ve insana yalnız aşık gördüğü hissini veren latif tavırlı bir süvari geldi.

Genç kadın, atın dizginini tuttu. Onu indirdi. Sarıldılar.

–Bak Suzân, bak ben geldim! Güzel bir sadâ çölün yanık havasına yayıldı. Çadıra doğru sarılmış oldukları halde yürüyorlardı.

–Güya seni beş yüz senedir, görmedim. Hâlbuki ancak birkaç saat oldu. Kalbimde, gördüğüm halde tükenmeyen bir hasret var. Ne yapalım bana söyle: bunun ötesi var mı? İşte sana sarılmışım. Niçin bu hasret ateşi böyle artıyor, eksilmiyor?

Onu bir müddet durup seyrettikten sonra, gözlerini elleriyle kapadı:

–Bu kadar güzelliğe benim beşeriyetim tahammül edemiyor, söyle senin asıl ismin “aşk” değil mi?

sen hava, su, toprak ve ateşten hiçbirine mensup değilsin. Söyle, bu eller, bu vücut yaratılmışa

benzemiyor. Sende yaratılmışların acz ve füturunu görmüyorum. Haşa, sen mahlûk değilsin.

Sevgilim, bu ten zevâl olur mu? Benim teabbud (kulluk) ettiğim bu ilâhi vücud bir an gözden nihan olabilir mi? Ben henüz tekellüm-i aşk bilmiyordum. Kalbim darbeni bilmiyordu. Onu bürudetten (soğukluktan) uyuşmuş olduğu halde avuçlarında sen canlandırdın. Hem bak, bu sarılan kollarımı artık sende çözemezsin değil mi?

2

SÜHÂ'NIN DEFTERİ

[Sühâ: Bir yıldız ismi. Dübb-ü ekber (Büyük Ayı) yıldız kümesinden gözü kuvvetli olan kimselerin görebileceği en küçük yıldız.hzl]

2 Mayıs (…) Lisesi

Ama hava ne kadar güzel canım hiç ders çalışmak istemiyor hele şükür riyaziye hiç sevmiyorum yarın da yine o hain riyaziye hocası gelecek gelecek hiç açmadan insana on numara koyar gibi sıfırı koyu veriyor.

İstanbul tekmil yeşillikler içinde mavi berrak semalara baktıkça içimden bir ses bana kendimin de ifade edemediğim fakat anladığım birçok sözleri söylüyor kalbim iyi teşvik ediyor.

Mektepte herkes şen, rüzgârları serin ve tatlı. Herkes her şeye gülüyor. Yalnız menhus riyaziye (Hesap ilmi. Matematik bilgisi.) hocasının yüzün gülmüyor. O da ne olur azıcık burnunu kırıp da herkes herkese uysa ya! Hani düşünüyorum bu adam acaba evlimi, eğer evli ise vay o kadının haline! Bu garip adama göre her hareket birtakım prensiplere tabiidir. Şayet, mesela zevcesini kanunen sevmesi falan lazım gelse, mutlaka bunun için birtakım kaideler vardır. Bu ameliye (iş) mesela günü öğlen saatinde den filan saatinden filan zamana kadar devam edecektir. sonra bu zaman zarfında alınması

lazım gelen birtakım evza-ı mahsusa (hususi haller) vardır.. vb…

Nöbetçi muallimi gelirse, mumu hemen söndürüp yatmaktan, yorganı başıma çekmekten başka çare yok. Hâlbuki hiç de uykum yok. Zorla uyku uyunamaz ya! Hemen gelmiyor işte dolabın üstündeki mum gittikçe eriyor. Muttasıl sallanarak yorun yorgun titriyor.

Bilmem ki ne dense bunlarda bir gariplik hissediyorum. O şen çocukluğa artık galiba veda ediyorum. İki sene sonra mektep bitecek. Bütün arkadaşlar hepimiz bir yere dağılıp gideceğiz. Fakat doğrusu şu koca Yavuz'a çok şaştım. Bugün edebiyat dersinde bir beytini okuduk

"Şirler pençei kahrımdan olurken lerzan
Beni bir gözleri ahuya zebun etti felek"

Ben böyle zebun eden sevdadan pek bir şey alamıyorum. İnsan niçin sever sevgilisiyle kırlarda çayırlarda koşup gezmek, kuşlar, çiçekler içinde bayram yapmak için sever. Hele bir şu mektebi bitireyim, kanatlarım serbest havaya açılmış istediğim gibi uçacağım.

İKİ SENE SONRA

İmtihanlar başladı. Artık yüksek duvarlardan, bu matruş bahçeden kurtulacağım. Fakat acaba nereye ve kime gideceğim.

Bazen derslerden usandım zaman, bende herkesle beraber, kurtuluş gününün gelmesini bekliyorum. Fakat bir dakika geçmeden gözlerin bulutlanıyor.

Aydan aya, günden güne değiştiğimi, pek küçükken kalbimi saran hüznün tekrar bana yaklaştığını görüyorum. Benim gibi anasız, babasız bir çocuğa gülmek, ümit etmek yaraşır mı?

Dadımla, Zeliha' dan ara sıra mektup alıyorum. Yedi senedir görmediğim çiftliğe artık kavuşacağım.

Bu sene mektepte, eskisi gibi bizi sıkmıyorlar. Hafta aralarında istediğimiz gibi dansa, sinemaya gidiyoruz. bütün çocuklar hafta tatilleri dönüşlerinde, ceplerinde deste deste mektuplar geliyorlar, çok hayret ediyorum. ne kadar çok leylaları, ne kadar çok kalpleri var!

Hâlbuki bana bir mahzunluk geliyor. Bilhassa yalnız zamanlarımda bir yalnızlık hissediyorum. Bazen kahkaha ile, çocukların gürültüsü ile geçen gecelerde, ansızın gözlerinde birikmiş yaşlar buluyorum. Birdenbire bu yaşlar nereden hâsıl oluyor, bilmem. Kendi kendime belki fazla gülmüşümdür ondan diyorum. Taşkın kahkahalarla kalbimi hislerimi örtmek için, ben de onlarla beraber gülüyorum, söylüyorum.

Zevk ve eğlence yerlerinde adeta sıkılıyorum. Orada vefasızlıktan sahtekârlıktan başka bir şey görmüyorum.

Dediğim gibi, bu sene her hususta serbestiz. Hatta hocalarla alay etmek hususunda bile. Pek işsiz kalıpta, içimiz sıkıldığı zaman, onlarla eğleniyoruz. Evvelce çit yapmaktan ödümüz koptuğu dershanede şimdi mütalaa zamanında bir ağızdan vals söylüyoruz.

15 Haziran

Şu Celâl, beni ne kadar teshir etti. bir senedir, düşüncellerim tamamıyla değişti. şimdi eskiden daha ziyade, kendimi ulviyete ve hüsne karşı meclûb buluyorum. Celâl'ın daima şiire ve yüksek bir aşka mütemayil olan ruhu, beni de günden güne cezbediyor

18 Haziran

Dün akşam Celâl ile beraber parka, gezmeye çıkmıştık. Denize karşı bir kanepeye oturduk. İkimizde sakindik. Havada bizim gibi durgundu. Ben yalnız biraz evvel seyyar satıcıdan aldım taze leylakları kokluyordum. Etrafta, şehri gizlenip düşünceye dalmış gibi gösteren hafif bir sis tabakası vardı. İkimiz de konuşmuyorduk. Bir aralık karşımızdan boş duran iskemleye yine o güzel kız Arap lalasıyla geldi, oturdu. Birkaç gündür, her akşam tesadüf ettiğimiz güzel kızı seyrettikten büyük bir haz duyuyordum. Gözlerimi onun kısa eteklerinden, ateşin (ateşli, canlı) dudaklarından ayırmak istemiyordum. Ne olur, böyle güzel bir kızı sevsem! Diyordum.

Adeta, kendi kendime birçok hayaller kuruyordum. Bunlar pek saftı. Ona elimdeki çiçekleri götürüp veriyordum. O, utanarak kabul ediyor, bu ilk nazarlardan sonra başlayan muhabbet, artıyor. Hayalimi taa uzaklara kadar götürüyordum. Güya uzaklarda küçük bir yuvada onunla yalnız başımıza yaşıyor, dünyadan bihaber, birbirimizden başka bir şey şeyi görmüyorduk. Bu hayallere o kadar inanmıştım ki, birden düşünmeksizin karar verdim. Bu leylakları götürüp sahiden ona verecektim. Cüretle yerimden kalktım. Celâl'e de hiçbir şey söylemedim. Onlara doğru yaklaştım. Arap uşağa dedim ki:

–Affedersiniz, küçük hanıma leylak takdim edecektim, acaba kabul ederler mi?

Kekeliyordum. Gözlerimin, hala kendi hülyasına müstağrak (dalmış) ışık bekleyen nazarlarına baktım.

Güzel kız, birdenbire istiğrab etti (şaşırdı). Beni barid (soğuk) ve istihfâfkar (küçümseyen) bir bakışla bir bakışla süzdü. Şimdi, gülmemek için karşımda dudaklarını ısırıyordu. Bir aralık kendini biraz topladı. Soğuk ve nezaket icabı tebessümle:

–Mersi! Dedi.

Fena halde bozulmuştum baştan aşağı soğuk sular boşalmış gibiydim. Buraya geldiğime pişmandım. Fakat çiçekleri uzatmaya mecbur oldum. Celâl'in dönerken ayağımı bir taşa çarptım, az kaldı, düşecektim.

Bu akşam parka gitmedim.

Bu akşam parka gitmedim, bir daha gitmeyeceğim. Fakat Celâl bu akşam gitti. Orada kanepenin üzerinde henüz süpürülmemiş solgun leylak salkımları gördüğünü söyledi.

Şimdi bahçenin çocuklardan uzak tenha bir köşesindeyim. Piyanoda Chopin'in bir valsini çalıyorlar. Bilmem ki niçin, bu sesler kalbimi yakıyor?

Topraklara kapanarak hıçkıra hıçkıra ağlıyorum. ay ay bembeyaz. Yüzünde, bir zerre renk yok. her şeyden kalbim kırıldı. Gözlerimdeki yaşlardan başka, elimde sermaye kalmadı.

12 Temmuz

Zeliha ve dadım geldiler. Mahsus, sürpriz olsun diye bana haber vermemişler. ben görmeyeli Zeliha epey büyümüş. Masum çehresi biraz solmuş. Boyu iyiden iyiye uzanmış. Göğsü canlanmaya vücudu adeta bir genç kadın vücudu halini almaya başlamış.

Fakat eskiden omuzlarından aşağı sarkan kumral iki örgüyü kesmişler. Görünce üzüldüm. Yazık değil mi, kadınlığın sihirli letafetini taşıyan uzun ipek saçlara, günah değil mi? bana 12 ay ayrılığın verdiği taşkın bir muhabbetle sarıldı. Dudaklarımın altında titreyen temiz gözlerini kalbim çarparak öptü. Dadımın saçlarını adeta bembeyaz olmuş, çehresi çizgiler içinde kalmış. Beni çocuk gibi kucakladı. Çocuklar bahçenin ortasında etrafımıza toplanmış bize bakıyorlardı. Benimde candan bir kimsem, kardeşim var diye iftihar ediyordum.

Zeliha, çiftliğe gitti. ben de artık bir hafta sonra gideceğim. orada eskisi gibi akşam safalarının, güllerin arasında yaz böceklerinin ninnisini dinleyerek uyuyacağım.

13 Temmuz

Gece yarısını geçmişti. biz hala Celâl ile deniz kenarında dolaşıyorduk. Orada balıkçı kulübelerinin önünde on yaşlarında küçük kavruk bir kız çocuğuna rast geldik. Yerdeki hasır parçasının üzerine oturmuştu. Kumsala çekilmiş eski bir balıkçı kayığı denizin hafif cereyanıyla belirsizce sallanıyordu.

Kim bilir, bu çocuk bu vakite kadar uyanıktı? Yaklaştığımız zaman, bir gözünün ama (kör) olduğunu gördüm, içim acıdı. Merhametle dönüp baktım. fakat henüz iki adım geçmiştik. onu ayakta yanımda gördüm. Birden muzaffer bir sesle haykırdı:

–Ohhh....Çamurlu elleri cekete sürmek ne güzel oluyor!

Bir de bakayım ki üstüm çamur içinde kalmış.

Aman yarabbi, ben ona merhamet etmiştim ve onu merhamete layık zannetmiştim. Anlıyorum ki, tabiat; herkese layık olduğu imtiyazı veriyor. Buna itiraz hiçbir suretle hakkımız yok.

Fakat, acaba ben niçin herkesten böyle ihanet gülüyorum?

Celâl, bana birkaç ay evvel, ismini hatırlayamadığım bir kitap vermişti. Orada şu sözler yazılıydı.

"Sen eğer herkesten vefasızlık görüyorsan, bunda mutlaka biraz da kendi hissesini aramalısın" belki de bu sözü doğrudur.

Ahh, şu Celâl ondan gördüğüm ulviyete aşıkım. Ondan nasıl ayrılacağım, bilemem. Bunu düşündükçe ruhumdan vücudumdan muharrem bir parça koparılacakmış gibi yüreğim yanıyor.

14 Temmuz

Şu çocukluk, ne garip! Gerçi, bizim müdürün sözüne bakılırsa, bizim ağzımız süt kokuyormuş ama, bana kalırsa biz artık çocuk değiliz. Bundan üç dört sene evvelki halimi düşünüyorum da, ne idi o günler? Önümde menşur, bir tarafında fizik kitabı, bir hararet tahlili ziyâ tecrübelerine kalkar (ısı ve ışık deneylerine kalkar) , kitabın söylediklerine inanmazdım. Hele, o kendimden büyük hevesler. fizik âlimimi olmazdım, dünyanın en büyük kâşifi mi, neler, neler..

Bugün bir âlimin, bir kâşifin yahut bir dehânın tama' (tamah) edeceğim bir şeyi bulunmadığına kâinim. Onunda kendine mahsus namı kadar büyük dertleri var. Bu âlemde neye ibadet etsem (kulluk etsem) bir gün onun yıkılıp gittiğini görüyorum. En müstesna ama mabutların, bir gün toprak olup hakaretle çürüdüklerini, görüyorum. Nice can yakan güzellerin gözlerine kurtlar üşüşüyor. Bir tufan oluyor, işte koca şehirler mukaddesatı ile beraber harap olup gidiyor. İşte, Pompei… Daha onun gibi nice emeklerle asırlarca,

milyonlarla can feda edilerek meydana gelmiş memleketler bir anda küller, ateşler altında gitmedi mi?

15 Temmuz

Celâl ile bugün uzun uzun, benim, o ilk babasız kaldığım günü konuştuk. Zaten küçüklükten beri ana şefkatinden mahrum olan çocuk ruhum, o gün büsbütün bir kanadı kırılmış bir kuş gibi yalnız ümitsiz kalmıştı.

O gün, çiftlikte ansızın kalpten ölen babamı işçiler köye getirmişler mermer sedirin üzerine henüz yatırmışlardı. Eter kokuları arasında dadım beni kucağına aldı. Hayretten donan vücudumu bahçeye sürükledi. Zeliha o vakit yeni yürüyordu. Bizim komşu Fatıma Hanım da orada idi. Herkesin sevdiği hürmet ettiği hayır duasını almak istediği bu hatunla, nedense ben pek geçinemezdim. Bana birçok masallar anlatırdı. Bu masallar üzerimde büyük tefsir bırakmakla beraber, ekseriya dinlemez yanından kaçardım.

Bugün beni oyalamak için yeni bir masal anlatmaya başladı. Fakat bu şimdiye kadar söylediklerinin hiçbirine benzemiyordu. Bana fevkalâde tatlı geliyordu masal. Hatırımda kaldığı kaldığına göre şöyle idi:

“Mesut bir genç varmış. Genç bir kız uzun saçlı bir denizkızına gönül vermiş. Fakat denizkızı denizler padişahına nişanlıymış. Genç, bir sabah denizkızını sahilde yıkanırken görmüş. Hemen sümbül kokan vücuduna sarılacakmış, fakat ansızın orada ateşten bir ceylan peyda olmuş acele hemen gelmiş, genç çocuğun

gamsız alnına ateşin diliyle “artık, sen mihnet ve cefâ cefa göreceksin” diye yazmış.

Masallar pek gariptir. Ekseriyetinde, hatta gayrı makul gibi görünenler de bile, bazen pek büyük hakikatler ifade edilmiştir. Bu gayrı makul görünen şahıslar, ekseriyetle ve pek manidar bir temâsilden başka bir şey değildir. Aşk, şuhût, fazilet.. Aşk fazilet.... gibi birçok semboller canlı veya cansız birer mevcudiyyet halinde ifade edilerek üzerleri örtülmüştür.

Ne diyorum, işte bu masalı henüz dinlememiştim. o sırada çitlerin arasında kuvvetli güzel bir çocuk atladı. Bu benim komşum Celâl idi. onu görünce biraz daha açılır gibi oldum. bu küçük Celâl’in güzel gözleri daima böyle yarı örtülü durur, solgun çehresi insana yüksek heyecanlardan biraz örselenmiş gibi gelirdi. Bununla beraber o çok faal çalışkan bir çocuktu.

Gözlerinde düz denizlerin tehlikeli safiyeti vardı. Aynı yaşta aynı yaşta olduğumuz halde benden daha boylu, daha geniş göğüslüydü. burada beraber büyümüştük, aramızda hep ufak şimşekler çakmış, bazan bir yaprak, bir tüy için darılmıştık. Bunlara sebep olan hep bendim. Celâl’in bir sürü arkadaşları vardı. Bütün köy çocukları onun peykleriydi. Refikalarını (arkadaş) bulunca Celâl değişir, beni unuturdu. Canlı, kahkahalı bir küme içinde yarı çevrilmiş başıyla en eski arkadaşını da davet eder. Onun ses çıkarmadığını görünce uyanık zevkli halesiyle beraber uzaklaşır giderdi. İşte o zaman elimdeki değnekle yapraklarını döker yahut renkli çiçekleri yolar

ve ağlardım. Sonra hain Celâl'e ufak bir sebeple birdenbire darılır, susar, susar, günlerce konuşmazdım. Fakat Celâl daima affeden lütufkâr gözleri vardı. Beni okşar yavaş yavaş aldatırdı.

şimdi bu, bî-kes (kimsesi kalmayan) arkadaşının elini tutmuştu. Bir kelime söylemeden yürüdük. Bir manolya ağacının altına gittik. orada babam bize her gün akşam dersi verirdi. Yine madalyaların latif kokuları arasından kıziletli yaprakların içinden kuş sesleri geliyordu. fakat artık hepsi uçan zamana mersiye okuyorlardı. Onca kahkahaların terennüm ettiği bu yer şimdi bir makbere benziyordu. Köşeye Celâl ile beraber taşlardan bir ocak yapmıştık. O da rüzgârdan yıkılmış gitmişti. Baygın bir yasemin kokusu Celâl'in ellerinden saçlarından geliyordu. Ona sabahleyin annesi (m) sürmüştü. Annemin ipek saçları yüzüme sürünüyor, yumuşak nazarları, gözleri kalbimi ısıtıyor sandım.

Sâhi, ninemin İstanbul'daki mezarında yaseminler vardı. Bir gün onları diz çökerek koklamıştım.

Sarı gölgeler karardı. Kuşlar titreyip sustu. Fırtınanın kanadında, gurbetten gelen hicranlı bir kadın beni bahar rüzgârıyla yıkanmış temiz göğsüne sakladı.

Kısık bir mumun ışığında büyük odanın karanlık bir köşesinde Zeliha'yı geniş yatağın içine aldık. Bu gece hiç ses çıkarmadan uslu uslu uyudu. Evde korku, sır ve sukun vardı. Gök ve toprak mazlum bir büyü ile tütsülenmişti. Ben bütün gün işittiğim ağlamaları ve

feryatları düşünüyor, fakat babamın öldüğüne pek inanmıyordum. Dadımın yüzü kıpkırmızı olmuş nefesi hafiflemişti. Yatağın içinde kımıldamadan ağlıyordu. Bütün gün uçuşan yeşil yıldızları, yorgun düşen nefesleri ile yavaş yavaş uykuya dalarken dadım bizi de yataklarımıza yatırdı.

Rüyamda: tutuşan sıcak kumların üstünde üstüne bırakılmıştım. Güneş cehennemi bir çiçek gibi sahrayı kavuruyordu. Kervanlar geçiyor, develerden biri omuzlarıma basıyor, bağırıyor yalvarıyordum. Fakat ne ölebiliyor nede kurtulabiliyordum.

Uyandım. Sabah güneşi yüzümü ısıtmıştı. Alnım terlemiş gözlerim ziyadan hafifçe kamaşmıştı. Evde yine telaşlar vardı. Feryatlar uzak köşeye kadar geliyordu. Zeliha sık sık babasını soruyordu. Dadım bile sütlerimizi içmeden bizi sokağa çıkardı.

Topraklar serin sabah rüzgârlarıyla yıkandığı zaman istasyona vardık. Sıcak, çok sıcaktı. Yapraklar yeşil birer koruya dönmüş, mavi gök pek çok derinleşmişti. Akşam vaktiydi, Rumeli Hisarına teyzenin evine gittik. Hemen bir buçuk senedir ilk defadır geldiğim bu evi ne kadarda göreceğim gelmişti. Fakat içimdeki mahzunluk sevinmeme mani oluyordu. Her vakitte ki gibi annem kadar sevdiğim teyzemin boynuna sıçrayarak atılamıyordum. Teyzemin kızı küçük Zehrâ dünyaya geldiği vakit bir defa gelmiştim. Ondan beri teyzemi de görmemiştim. Teyzem, herkesin şaşılacak bir rabıta ile sevdiği güzel kadın. Onda ne vardı? Bilmem ki;

herhalde beni de buraya ona olan muhabbetimi bildikleri için getirmişlerdi.

İşte, hiç unutmam o gün bize büyük bir misafir gelmişti. Ben **"Yusuf Cemal"** beyi birçok defalar çiftlikte de görmüştüm. Eniştemin uzaktan akrabası olduğu için, bizde tanışıyorduk. Babam adeta bir mağrur adamdı. böyle olduğu halde ona çok hürmet eder. Kendinden küçük olduğu halde elini öper, önünde yere dizlerinin dibine otururdu. Bana gelince onu çok severdim. Sadâsının güzelliğine bayılırdım. Onu gördüğüm zaman, bilmem nasıl, bir ferahlık fevkalâdelik hissederdim. Ekseri gecelerde rüyamda görürdüm. Fakat şimdi tabii böyle değil. hatta Celâl ki, çiftlikte o da görüyordu. Fazla seviyor diye Celâl'e bile darılıyordum. Bir kere teyzem ailesini onun yüzünden yıktı. Çocuğunu bırakıp ona gitti. Biçare Zehrâ, şimdi bir akrabasının yanında imiş.

Neyse, neredeydim? biz artık her gece, teyzem, Zehrâ limonlukta yatıyorduk. Eniştem Antalya'da idi. limonluk sıcak havada serin ve pek hoştu. Mis gibi limon kokuyor, eflatun bir kandil fanusu, etrafa baygın bir zıya saçıyordu. Yatağımıza yattığımızda zaman başımızın üzerinde mavi yıldızların uçuştuğunu görüyorduk. Bazısı daha sevdiğine kavuşamadan tahammül edemeyerek yarı yolda sönüyor eriyip, gidiyordu. Yatağa girince bir müddet, küçük Zehrâ ile oynar sonra gözlerim kendiliğinden kapanır, uyurdum.

***

Aradan iki sene geçmişti. Bir yaz gecesi yine limonlukta sırma saçlı yıldızları seyrederek uyumuştum. Fakat gece yarısı birdenbire uyandım. Yanımda küçük Zehrâ uyuyordu. Birden aklıma Fatıma Hanım'ın söylediği masal gelmişti. Ahh, mutlaka bu kız benim sevdiğim dilber, denizkızıydı. Kalktım, ona bütün kuvvetimle sarılacaktım. Fakat Zehrâ uyandı. Karanlıkta küçük eliyle yüzümü arıyordu. Bende şaşırmıştım. Tekrar yerime yattım Zehrâ yüzümü okşaya okşaya uyudu. Fakat ben uyuyamıyordum. Hayalimde ateşin bir ceylan, ateşin diliyle alnıma **"sen mihnet ve cefa göreceksin"** diye yazıyor, denizler padişahının gözdesine verdiğim gönlümün pek çok yanıp yakılacağı bana haber veriyordu.

Canım bir insan sevdikten sonra zaten rahat kalır mı?

Ben muhabbetten korkuyorum.

17 Temmuz

Dün gece ki müsamere artık bir veda birleşmesi oldu. biz mezun olanlar yirmibir kişi idik. Hepimiz ayrı bir kıyafete girmiştik. Kimimiz Çinli, kimimizi Arap, kimimiz Kafkasyalı tarzında giyinmiştik. Hem de her birimizi temsil ettiğimiz dinin veya milletin adetlerinden birini gösteriyorduk. Ben Hindu (Budist) oldum. Mukaddes, toprak sarısı renginde ağar kumaşlarla belimi ve omuzlarımı sardım. Elime ayrı ve yassı taneli bir tesbih aldım. İki küçük çocukta şakirdim oldu. Biri hurma dalından yapılmış büyük yelpazeyi başında gezdirdi. Celâl (Burma) lı bir kadın kıyafetinde bana ibadet etti.

Cinsinin alametifarikası olarak iplikli peştemalını yanında düğümlenmişti. Üstünde yakası açık çiçekli bir gömlek vardı. Başına peruk taktı. Uzun saçlarını tepesinde topladı, başına sardı, üzerine bir çember geçirdi. Önümde eğilerek beni taziz etti. Büyük koçan sigaralarını yaktı. Kesif dumanlar içinde sükûnetle içtik. Seyircilerin en çok ben hoşlarına gittim. Hocalar ibadeti tekrar tekrar yaptırdılar.

Celâl çok neşeliydi. Veda gecesin de bu kadar pervasız durması bana hüzün veriyordu. Bundan bir sene evvelki geceyi hatırlıyordum. Yağmurlu soğuk bir teşrinievvel (Ekim) günüydü. O mektebe yeni gelmişti. Yine burada mütalaa salonunda toplanmıştık. Herkes çalışmak yahut konuşmak için ufak manzumeler halinde bir köşeye çekilmişti. Ben kitaplarımın tafsiliyle meşguldüm. Fakat Celâli gördüm. Karanlıkta piyanoya başını dayamış yüzünü yere çevirmişti. Kımıldamıyordu. Yanına gittim.

-Hasta mısınız Celâl? Dedim

Başını kaldırdı gözleri kırmızı ve ıslaktı. Bu yaşlarda beni cezbeden bir sıcaklık vardı. Tereddütle:

-Hayır, dedi

o vakit onu ruhlarımızın maverada dolaştığı zamandan beri tanışıyormuşum gibi, muhabbetler elini tuttum, buz gibi soğuktu. Onu muhabbetimin bütün hararetiyle ısıtmaya çalıştım.

Şimdi, Celâl son gecemizde saadet ermiş hasretine kavuşmuş bir kuş süruruyla yeşil kanatlar takarak uçmak

istiyordu. Yine pek çocukken çiftlikte yaptığım gibi, sebepsiz küçük bir şeyden darılıp hıçkıra hıçkıra ağlamak istiyordum.

Ona yalvardım:

–Rica ederim Celâl, kendini bana bırak. Dedim. Gülüyordu ve biraz mütehayyirdi. Kolundan çekerek piyanonun yanına götürdüm. Başını kendi elimle oraya dayadım, göz kapaklarını örttüm.

18 Temmuz: Bebekler Gibi

Güneş kim bilir kaçıncı defa kızıl tebessümle Bülbüldere'yi terk ediyor. Ahmet ile ben bastonlarımızı taşlara vurarak, sarı toprakları dağıtarak yürüyoruz. Yine ikimizde ayrı birer âleme aitmişiz gibi konuşmuyoruz ve düşünüyoruz. Celâl'in biraz başı ağrıdığı için bizimle beraber değil, keşke olaydı!

Ayaklarımın dibinde, çalılığın yanında beyaz bir kuzu bağırıyor. Genç bir çoban ona yetişmek için koşuyor. Küçüğü tutuyorum. Sahibi yanıma geliyor. Beyaz cilalı dişlerini göstererek gülüyor. Bu sıcak esmer yüzlü Anadolu çocuğuna soruyorum.

–Bunu niçin kovalıyorsun?

–Rus kızları istemişlerdi de.

Başıyla çınarın arkasını işaret ediyor. Sonra küçük taze bir ses bana Rusça haykırıyor:

–Aferin güzel kahraman, buraya getir, çabuk getir.

Ayaklarımın altında hafif taşlar yuvarlanıyor. Renkli böcekler uçuşuyor. Parlak sazların, yabani dikenlerin arasından geçiyorum. Kollarımdaki yavru çırpınıyor durmadan bağırıyor.

Kayaların üstünde eflatun entarili, sarışın kız, dağ menekşesi koparıyor. Arkadaşı yere yeşil otların içine oturmuş beyaz eteklerindeki kır çiçeklerini ipliğe diziyor. İşte eflatun entarili sarışın kız avcundaki çiçekleri yere atıyor. Kızararak kuzuyu veriyorum. O titrek kızıl ışıkla gölgelenen yanağına beyaz hayvan sürüyor, küçük taze bir ses Rusça

-İsmin nedir?

-Sühâ.

-Ne ahenktar! Benim ki de, Milica

Kıvrımlı küçük dudaklarına sanki kimyanın kan ve ateş karışık suyundan sıçramış. Bu kırmızı canlı şeyleri görmemek için gözlerimi kapıyorum. Eflatun, aşina bir ziya.

Mayi-hoş bir rayiha bütün dünyayı sarıyor. Yaprakları gök zemin… her şeyi arıyor.

Gece olmuş. Ay Bülbüldere'yi sihriyle mavi bir cennete benzetmiş. Milica, berrak sıcak kollarını boynuma dolamış. Göğsüm dudaklarım yanıyor. Bülbül, seyyal ve ilahî terânelerle hüsnü aşka ibadet ediyor. Ahmed beyaz etekli Milica'nın arkadaşına sarılmış bizden ayrılıyorlar. Cemali hasta.

Sesler işitiyorum. Bunları bazen ışıklı durgun korunun telaffuz edilmiş, hisleri zannediyorum. Bazen onları hatırlıyorum. Ne söylediklerini anlayamıyorum. Sanki bu garip nefesleri, çok uzaklardan serseri bir yel getiriyor.

Öyle geliyor ki, layeûd (sayısız) dakikalar geçiyor. Hesapsız mesafeler yürüyoruz.

İşte akarsuyun başında duruyoruz. Milica, küçük pembe avucundan bana su içiriyor. Serin çok serin bir şifa diyorum. Sanki cennetlerin gözünden içiyorum. Bana öyle geliyor, şayet ölürken bu beyaz suyu hatırlarsam, dirileceğim.

Fakat bilmem niçin kanamıyorum. Gittikçe dudaklarım yanıyor. Gittikçe avuçlarım kavruluyor. Mabudumu tuğyan aşkımla sarmak için çıldırıyorum. Ona tapmak için, ten bana kifayet etmiyor. Denizdeyim. Etrafımda, gümüş sihirli gölgeler uçuşuyor.

Yıkılmış, ma'buddan döner gibiyim, gönlümde derin, acıklı bir boşluk var. Bir gecede binlerce fersah yürümüş, binlerce âlem dolaşmış gibiyim.

Cüz-ü dayinimi arıyorum, bulamıyorum. Kolumda yabancı bir hafiflik var, Zeliha'nın altın saçlarıyla ördüğü, yakutla işlediği, bileziğimi arıyorum, bulamıyorum. Yanımda Milica'yı arıyorum, bulamıyorum. Ya Rabbî keşke fakir bir çoban olaydım da, çalınacak pulum, çalınacak yakut bileziğim bulunmayaydı. Ben zannederdim ki, aşıkın gözyaşından, kanından, küçük

yüreğinden başka dökülecek, feda edilecek bir ziyneti yoktur.

-Söyle Milica, Allah'ın için söyle, kalbinde bir damla merhamet de uyanmadı mı?

Bana ebediyete varacak bir sızı, bir ceriha bıraktın. Bu azabı biraz dindirmek için güzel avucundan tekrar bir yudum içeremez misin?

Ruhumun boşluğundan korkuyorum. Onu örtmek, onu ısıtmak için etrafımı arıyorum. Sığınmak için göğsünü bulamıyorum. Soğuk dalgaların vahşi raksı içindeyim. Arayarak kaybolacağım. Bulutlara, suya karışacağım gibi geliyor. Bu esmer denizden, bu sessiz enginlerden korkuyorum. Küçük beyaz kanatlı kuşlardan bile korkuyorum.

Beylerbeyi sahilinde beyaz bir yalının kumsalına çıkıyoruz. Ahmet sandalcının ücretini veriyor. Işıksız, bulanık gözlerle bakarak;

-Benimki de benden on lira aldı diyor.

Sararmış yüzüyle bütün kanını, bütün hayatını kayıp etmiş görünüyor. Ve bir mevta sessizlikle yürüyor. İskelede Celâl'i görüyorum, seviniyorum. Ahmed'ten ayrılıyoruz. Yeşil ağaçlarla örülmüş bir yoldan geçiyoruz. Serin ve adeta teselli vermek isteyen müşfik bir deniz rüzgârı yaprakların arasından sızarak akasya kokularıyla kalbimi yıkıyor. Bahçe, yeşil bir umman gibi derin ve büyük duruyor. Nemli ve ateşin güllerinden yapraklar

dökülüyor. Etrafı çiçeklerle süslenen temiz havuzun içinde renkli balıklar yüzüyor.

Yolun üstünde, bir aslanağzından fışkıran suyun önünde duruyoruz. Dokuz yaşlarında bir Arap çocuğu çiçeklerin üstüne oturmuş, uyukluyor. Çeşmenin ağzındaki desti, beyaz köpüklerle taşıyor. Topraklarda küçük derecikler süzülüyor. Celâl bastonuyla çocuğun kıvırcık saçlı başına dokunarak sesleniyor:

–Bilal, Bilal! Yerler su içinde…

O birden bire ayağa kalkıyor, gözlerini ovuşturarak yarı uykuda bize bakıyor. Celâl'i görünce sevincinden sıçrayarak köşke doğru haber vermeğe koşuyor. Arkasından küçük pabuçlarından havalanan bir toz bulutu yükseliyor.

19 Temmuz. Beylerbeyi

Bu geceyi burada geçirdikten sonra artık yarın çiftliğe gidiyorum. Evvelsi gün yanımda Celâl olaydı, bunlar herhalde başıma gelmezdi. O, beni gayri ihtiyari sevk eder. Dediklerini yapmaktan kendimi alamazdım. Hala inanamıyorum. Ben o kadını, beni sevdi zannetmiştim. Birbirimizden gözyaşları içinde ayrıldık. Sabaha kadar koru içerisinde geçen bu geceyi bir aşkın ilk sahifesi zannetmiştim. Ah benim bu her şeye inanan çocuk kalbim!

Ben bu kalple, bu insanlar içinde yaşadıkça hüsrandan kurtulmayacağıma hiç şüphe yok.

“Daha uslanmadın mı Sühâ?” hala bu zehirli çiçekler arasında bal arıyorsun.. Kaç kere dilin yandı, kaç kere zehirlenip gidiyordun. Hala mı uslanmadın. Bak, şu güzel gece içinde uzanan suların safi lahutî sadâsını dinle. Senin daldığın elemin müşevveş [düzensiz, karışık] lisanına benziyor mu? Bütün bir can çekişmeden ibaret olan haraharaların [Uykuda horlamak. * Kedinin mırıldayışı] yanında, işitiyor musun, bu tabii asûde sadâ ne kadar balater [Pek yüksek, daha yüksek].

Mumun yanında bir pervane tek kalan ince boynuzunu yavaş yavaş tahrik ediyor. Aşka- koruda geçirdiğim o mülevves fırtınaya değil-aşka karşı tükenmez bir ihtiyaç var.

Vakit vakit, açık pencereden, uzaklardan esen rüzgâr bana ümit getiriyor.

Canım elbette, Celâl’in iman ettiği gibi, fevkalade insanlarda vardır. Celâl’de onlardan bir parça değil mi? Onlardan koku almış bir vücud değil mi? Benim hararetten yanmış dudaklarıma Celâl, çatlayıp yanmayacak, kadar yüksekten damla damla akan bir su gibidir. Beni kavrulmayacak kadar teskin eder. Bütün dünya bu benim gördüğüm bildiğim insanlardan mı ibaret? Hayır, bu benim gördüklerim insanda değil.

Elbet (insan) denilen hakiki bir vücut olmalı. Bir su samuru bile yavrusu ölünce insan gibi ağlıyor, inliyor. Hatta bazen tahammül edemeyerek hasretinden ölüyor. Bir köpek, sahibi için canını feda etmekten çekinmiyor.

Hayvanlar içerisinde, bu benim tesadüf ettiğim birçok insanlardan daha âlileri, yok mu?

Eğer bütün âlem, benim bu gördüğüm âlemse, o halde, ruhlardaki güzellikle büyüklüğe karşı olan gizli ve âşikar ibadet nedir?

Şekil, beni ne kadar aldattı, bakmaya kıyamadığım bir vücut altında ne müstekrih [İğrenen, tiksinen] manalar gördüm. Bir kitabın kabı (cildi) istediği kadar mükemmel ve güzel olsun. İçini açıpta okuduğum zaman iğrendikten sonra....

Tekrar mı, ben bu insanların içine döneceğim? Bu yazın nihayetinde, âlî tahsil (yüksek tahsil)i bitirmek için tekrar buraya gelmek icap edecek. Henüz hangi mesleği tutacağımı da kararlaştırmadım. Bir bakıma, edebiyat okuyayım diyorum. Zaten kâfi derece de servetim var kem kazanmaksızın da geçinebiliyorum. Fakat toprakla oynamakta fena değil. Hergün (yaratıldığım) aslımla hasbihal fena mı?

BEŞ SENE SONRA

1 Haziran, çiftlik.

Defterim! Bir köşeye atılan kitaplarımın arasından bugün elime geçti. Hatıralarımda, aşka ihtiyaçla biten son parça beni müteessir etti.

Bu beş senelik tahsil hayatı bana birçok acı dersler daha verdi. Mamafih hayatın tadını tatmadan onun ne olduğunu bilmeyecektim.

Şimdi kuşlarla, çiçeklerle, beraber temyiz, sıcak dağların göğsünde teneffüs ediyorum; muattar (kokulu) toprakları kırlangıçlarla beraber öpüyorum. çiftlik daimi bir sukun, daimi bir huzurun safveti ile düşünüyor gibi. her yer yeşilin nuru içinde. Şarkım muhabbet, duygum muhabbet, içtiğim bile ile muhabbet…

Burada ziyadan (ışıktan) çiçekler, nurdan teraneden melekler var. (ve…..) deki evi bir köylü bekliyor. Çiftlikte Zeliha, dadım, birkaç hizmetçi, birde eski ihtiyar vekilharç ile yalnızız. Veli ağa hala çökmedi, vücudu demir gibi kuvvetli. Zeliha'yı bile kucağında gezdirebiliyor.

Zeliha bazen dadımla köye iniyor yahut İstanbul'a gidiyor. Birkaç gece kalıyor. Nadiren de yanında biraz arkadaşla dönüyor. O vakit çiftlik biraz gülüyor. Taflanların (karayemiş) sazların içinde kahkahadan çiçekler açıyor.

Ben çok neşeli, çok cevval [Dâim hareket hâlinde olan] bir adam oldum. Kızgın güneşin altında göğsümü başımı açarak kuşlar gibi rüzgârlar gibi şarkı söyleyerek koşuyorum.

Zeliha'yı , dadımı.. Hepsini biraz ihmal ediyorum. Benim isimsiz çiçeklerim, renkli parlak dinginlerim, [sakin, durgun yerler] hasbihal edecek açık göklerim var.

Zeliha Veli Ağa'nın dizine oturuyor, ona Ata'nın hatıralarını anlatıyor. Sahiden zavallıyı hiç düşünmüyorum.

15 Haziran

Göl sahilinde kaval çalıyordum. güneşin batması yakındı. Gümüşsuyu yer yer kızarmaya başlamıştı. Susadım. "Yolcu çeşme" den su içmeye gittim. yaşlı köylü kadını güğümünü dolduruyordu. Başında beyaz başörtüsü, üstünde soluk bir yeldirme vardı. Tatlı derin bir sesle:

–Gel bakalım güzel delikanlı, nereden geliyorsun?

–Göl kenarından geliyorum.

–Neden yalnız geziyorsun, senin yavuklun falan yok mu?

Kalbim çarpıyordu, sözleri kapatmak istiyordum. Tekrar zehirlenmekten korkuyordum. Kadın çeşmenin kıziletli, harap taşlarına dayandı. Garip kudretli bir sesle:

–Hiç bu gençlik susuz geçer mi? dedi.

O vakit susuzluğumu hatırladım. çeşmeden dolu güğümü çektim. avcumla kana kana içtim. Başımı, yüzümü ıslattım. Göğsümde şiddetli bir hararet vardı؟

–Nine, dedim. Burada güneşlerin muharrik şuleleriyle, alevlerle sarılmış ateşten bir yürek var. Onu serinletmek için **"Yolcu Çeşme"** nin suyu tesir etmeyecek.

Köylü birdenbire sadef dişlerini göstererek hiç unutamayacağım mânidar bir kahkaha ile güldü. Dağlar bile onların hafif hafif bu sadâyı tekrar etti.

Yüzüme o kadar kuvvetli bakıyordu ki gözlerimi yerden kaldırdım. Nazarları ruhuma işledi.

–Oğul sakın sevdiğinden korkma, gönülsüz kalmaktan kork., dedi.

Güğümünü aldı. uzaklaşırken sesini rüzgar dağıttı.:

–Huda'ya emanet ol. Tanrı dileğini versin. Alnını ak etsin. Yavrum!

9 Temmuz

Öyle müsterihim ki saadetinden ağlıyorum. Bu parlak şuleli göklere, bu sarı kızgın topraklara gözlerimden daha çok muhtacım. Martıların küçük baygın feryatları için, sanki içimde asırların hasretini biriktirmişim. Tarla kuşlarının çırpınan kanatlarındaki küçük siyah şimşekleri bile hüsranla seyrediyorum.

18 Temmuz

Babamın mezarının taşına üstündeyim. Her taraf diken, hoşnut içinde, dizlerini topluyorum, öyle oturuyorum.

bir yaprağa bile dokunamıyorum. Pembe karanfilleri koklamaya korkuyorum. Yıllardan beri unutulan babam, günahımı affetmiyor zannediyorum. Rüzgâr estikçe yabani güller beyaz ve hoş lâhdin üstüne yapraklarını döküyorlar. Yine parlak yeşilliklerin süzgün nazarları arasından böcek sesleri geliyor. Artık onlar da yorgun yorgun ötüyorlar. Güneşte temiz bulutlardan kurtuldukça dizlerimi ve ellerimi yakıyor. uzak gölde muhteriz (çekingen) gümüşlü bir lerze [Titreme, titreyiş. Sallantı] uçuyor. Sazlı kayalıklar kayalar arasında, kızarmış iki yıldız çiçeği kımıldanıyor. Ki güllerin kokuları kalbimi uyuşturuyor. Solgun benizli kır çiçekleri eğilmişler, birbirlerine hikaye- mevti (ölüm hikayesini) naklediyorlar. Onlarda bu huzuru ihlal etmekten çekinir gibi işitilmez nefeslerle söyleşiyorlar.

Babamın kemiklerinin gubarıyla (toz) beslenen bu böceklere, bu otlara elimi süremiyorum. kendi nefsinden bile ürküyorum. Gökten kaynar ziyayalar dökülüyor. Bu tunç ışıklı kadir güneş, ateş kıvılcımlı zemin.. Bütün sevdiğim, taptığım şeyler. yalnız beni yakacak, başka sûzan bir mucizeye muhtacım. Aradığıma kavuşamıyorum.

Gümüş gölgeler başka bir aleme doğru eriyip gidiyor. Böcekler susuyor. Güneş titreyerek dumanlar içinde ağır ağır nihan oluyor.

Sevinen akşam baharlarının yerine garip bir serinlik çöküyor. Mezar taşlarının barid (soğuk) rutubeti iliklerime işliyor. Kendini unutarak kımıldayamıyorum.

Etrafındaki büyülü çiçekler ürkmüş gibi birdenbire hareket ediyor. Şekilsiz acayip gölgeler koşuşuyor.

Servilerin arasından kaçmak istiyorum. Ayaklarıma bu korkunç seyyal şeyler işliyor.

Acayip kuytu derinliklerden, alev püsküren bulutlar hücum ediyor. Kıpkızıl ateşten, layeût (sayısız) gözler fışkırıyor. Topraklardan ak şekline girmiş ateş ruhlar sıçrıyor.

İşte bu halde kendimi kaybediyorum. Sabahleyin ölüp dirilmişim gibi, âlemi ervahtan dönmüşüm gibi, yeni fevkalâde hislerle uyanıyorum. Akşamdan beri kuduran cehennem sönmüş. Sabah rüzgârı vücudumu yıkıyor. Çiçeklerin ıslak temiz yüzleri parlıyor. Mezar, eski viran sessizliğiyle içini çekiyor gibi.

Sendeliyorum. Sanki yürümeyi unutmuşum. Etrafımı onca rüyada görmüşüm gibi, müphem hatırlıyorum. İşte senelerden beri ilk defa köyün içinden geçiyorum. İhtiyar köylüleri tanır gibi oluyorum. Fakat küçükler, çok değişmiş olacaklar… Hele beni herkes yabancı zannediyor. Ne tuhaf! Bu köy bana çok büyük gelirdi. İçinde sayılamayacak kadar insan var zannederdim. Halbuki ne zavallı, ne boş yermiş.

Ahh.. Söyleyin küçük yolcular, burada kumral temiz bir çocuk başı vardı. Kısrağının ayak sesini küçük kahkahasını duyamıyorum.

Balıkçı evlerinin önündeki önünde zayıf bir kadın yırtılan ağını dikiyor. Kırmızı entarili bir çocuk, matruş yanık başıyla güneşli toprağa çömeliyor

Postanenin kapısına "kiralık" tır diye çarpık siyah bir yazı asmışlar. İşte bizim önce oturduğumuz demir parmaklılları görünüyor. Bunların merbut (bağlı) olduğu setin üstünde Celâl ile ne kadar çok koşmaca oynardık.

Eve derin derin geliyorum. Hiç hareket yok. İhtiyar köylü bir yere gitmiş olacak. Setin tuğlaları üstüne oturuyorum. Yarabbi dünyada fâni olmayan hiçbir şey yok mu?

Uzun uzun bahçeyi seyrediyorum. Havuzun yeşil suyun içinde güzel renkli balıklar yerine çürümüş yapraklar geziniyor. Ağaçları insan boyunda otlar bürümüş. Sarmaşıklar "çifte fıstıklar" a bile sarılmış. Altında ders yaptığımız manolya nerede? Şu yediverenin arkasında olacaktı. Yok, ne yazık yarabbi, demek ki kesilmiş!

Kapının önündeki iğde ağacı da yerini değiştirmiş gibi. Ben bunun ince dallarını, beyazımsı donuk yapraklarını pencerelerden tutardım. Halbuki şimdi uzaklaşmış, başını gümüş evin saçağına dayamış göğsünü oraya sürmüş.

Celâl'in evinden bana yabancı Rumlar bakıyor. Kafesleri sökülmüş cumbaları kaldırılmış, tanrıçasına renkli çamaşırlar asılmış. Acaba neredeler?

müthiş bir yorgunlukla özlüyorum. Ölecek gibiyim. artık gözlerim görmüyor, ağlıyorum. Yaşlarım yüzümü yakıyor. Hakikatsiz, mabetsiz, putsuzum.

Bütün yollar birbirine benziyor, karıştırıyorum, ancak öğleden sonra çiftliği bulabiliyorum.

“ Veli ağa” bahçede beni görünce çocuk gibi ağlayarak boynuma sarılıyor. Gözyaşları sakalından süzülüyor. Zeliha yatağında, beyaz bahçe ünlüğüyle soyunmadan uzanmış buluyorum. Sesimi duyunca birden bire sıçrıyor, kalkıyor. Gece nerede olduğumu kimseye söylemiyorum. Fakat yaklaşmaktan korkar gibi dikkatle yüzüme bakıyor. Benim artık insanlarla rahat rabıtam kalmamış.

Utanmıyorum, acımıyorum. Sade omuzlarımı silkeliyorum. Veli ağa, titrek ve damarlı ellerini semaya kaldırıyor, uzun uzun dua ediyor.

Sabahleyin biraz başım ağrıyordu. Zeliha “evde kal” “bir yere gitme!” diye yalvardı. Akşam safaları içine kendi eliyle bir sandalye koydu. Beni saçlarımı okşayarak oturttu. Köye düğüne gitti. Böyle yastıkla ve minderle yumuşatılmış ihtimamlı yerlerde oturmak, bana azap veriyor. Çimenlerin üstüne yatmak istiyordum. Fakat onun küçük hatırını kıramayacağı kadar kuvvetsizim.

Akşama kadar Veli ağa ile konuştuk. Zavallı adamın ne kadar çok dertleri varmış. İzmit ten memleketlisi gelmiş, tek bir akraba çocuğu sağmış. Fakat onun da hali çok fena imiş. Biçare yavrucak ince hastalığa (verem) tutulmuş.

- Git Veli ağa, dedim. Bari vakit geçirmeden hastayı buraya getir. yalnız çiftliğe muvakkaten (geçici) birini bul da….

Sade yürekli ihtiyar, sevincinden ellerimi öptü. güneş battı halde Zeliha daha dönmemişti. hem sigara içiyordum. Hem de hasır sandalyede yavaş yavaş sallanıyordum.

Hava öyle durgundu ki etrafıma toplanan mavi dumanları ellerinde dağıtıyordum. Veli ağa, uzakta mısır tarlalarının ortasında, siyah bir kuş gibi gözüküyordu. Bekçi kulübesinin önünde durmuş, etrafı işaret ederek içerideki hizmetçiye talimat veriyordu.

Birdenbire gözlerimi iki küçük yumuşak el kapadı. Zeliha'yı temasından tanıdım, bileklerini tuttum. Serin yanaklarından öptüm.

–Üşümüşsün Zeliha, dedim. Dur seni pardösüme sarayım, dadım nerede?

–İşte geliyorlar.

Gittikçe siyahlaşan dar yola baktım. İki karanlık gölge süratle yaklaşıyordu. Zeliha, geniş pardösünün içinde büzülerek boynunu büküyordu.

–Darılma ağabey, rahatın kaçmaz, ne olur! Sen bana böyle kızmakta devam edersen öleceğim. Zaten, bizim kanaryanınkinden daha az canım kaldı! Darılma, olmaz mı? Zehrâ'yı getirdim çok sesli gülmeyiz.

–Zehrâ kim?

–Köyde Tamburî Faik Bey yok mu? Onun arabasındanmış. Bilmem nerde, bir yerde babası ölmüş. Başka hiç kimsesi yokmuş, köye gelmiş.

Zavallı Zeliha, beni ne kadar fena anlıyormuş.

–Niçin darılayım, dedim. ben seni hiç sevmez miyim? Hem zannettiğin kadar hodkâm bir kardeş miyim? Sen güldükçe ben teselli duyarım.

Karanlıkta mavi, tatlı gözleri parlıyordu. Bana daha ziyade sokuldu. Başını göğsüme koydu. Kalbimle konuşur gibi, derin derin:

–Ağabey, dedi. Neden bu kadar değiştin? Atina'ya yazdığın mektuplar ne güzeldi! o vakit beni seviyordun. Söylesene ne günahım var? Ağabey, yazık bana!

Sesi kısıldı. Çenesinden tuttum. Yüzünü aya çevirdim. Yanakları yüzü yaş içindeydi. Kirpikleri titriyordu.

Söyleyecek bir şey bulamıyordum. "Ağabey yazık bana!" yalnız bu şikayeti işitiyordum.

22 Temmuz

Zeliha arkadaşını çok seviyor, böyle giderse aylarca bırakmayacak, dün gece karanlıkta pek dikkat etmedimdi. Bu sabah bahçede tesadüf ettim. Beni görünce utandı. incir fidanlarının arkasına kaçtı. Zehrâ, pek hoş bir çocuk. Saçları çok sarı, çok parlak. Hatta Zeliha'nınkilerinde daha açık ve parlak. bugün öğleye doğru, Zeliha odama geldi. beni içeride bulunca şaşırdı. Hakikaten iki gündür evde kalışım, bana da garip geliyordu. maamafih kısmen başımın ağrısını sebep buluyordum.

–Ne var dedim, misafirin nasıl?

Onu sorduğuma çok sevindi. küçük saksının içindeki çiçekleri okşayarak güldü.

-Görsen ağabey, ne tatlı, ne güzel kız! Bak düşünürken bile kalbim çarpıyor. Gelse ki hep beraber Ayazma'ya gidelim.

Üzmemek için "peki", dedim.

Öğle yemeğini ceviz ağacının altında yedik. Bende onlarla beraber koşmaca oynadım. Dağ çiçeklerinden çelenk yaptık.

Bağdan üzüm topluyorduk. Hava çok sıcaktı. güneş kanımıza geçiyordu. ben bir oyun buldum. Zeliha ile Zehrâ, en büyük salkımı aramak için koşacaklardı. kiminki küçükse tayin edeceğim cezaya razı olacaktı. ikisi de kütüklerin arasına koştular. ben küçük kızın mağlup olması için gizli gizli dua ediyordum. Zeliha şarkı söylüyordu. Zehrâ ara sıra salkımlardan birisini güneşe tutup bakıyordu. Zeliha önünden koştu:

Benimki benim ki! diye haykırdı. Zehrâ sükûnetle geldi. Kendinden emin değildi. Salkımını avucunda sıkıyordu. Beyaz ince elini tuttum. Parmaklarını açmamak için inat ediyordu. zorla hatta güzel narin cildini biraz inciterek açtım. Salkımı, Zeliha'nınkinin yanında çok küçüktü. Zalim bir hükümdar gibi emrettim:

-Haydi, bakalım, "küçük hanım" dedim. Bütün üzümleri birer birer dudaklarınla ağzıma vereceksin.

Yüzü büsbütün kızardı.

Veremedi, o kadar ısrar ettim. Yalvardım. Mümkün değil veremedi. Dudaklarım muhayyel [Hayâl olarak düşünülmüş] bir zevkin muhayyel ateşiyle yandı.

27 Temmuz

Öğle vakti fındık ağaçlarının gölgesinde yatıyordum. Etrafından yalnız böcek sesleri geliyordu. Gökten munis telaşlı bulutlar geçiyordu.

Kendi kendime diyordum ki: canım dağların, çiçeklerin, güzel rüzgârların letâfeti de insanı nihayet bir müddet meşgul diyor. şu dağlar, mis kokan topraklar, bu billur sular, gözeler. fakat bu güzellik bana kâfi gelmiyor. bunların lisanından bir şey anlayamıyorum. fevkalâde güzel sesli, fakat ecnebi bir kadın kendi lisanıyla bir şiir okusa, elbet ben bu latif sadâdaki ahenge hayran olurum. Halbuki o şiirin asıl manasını anlamıyorum ki! Kendi düşüncelerime dalmıştım. Kulağıma Zeliha'nın sesi geldi:

–Şurada oturalım mı?

Önüme taflanlar geliyordu. Beni görmüyorlardı. bana yakın bir ağacın altına yanyana oturdular.

–Zeliha, sana bir şey soracağım; sen bu dünyayı seviyor musun?

–Tabii seviyorum. sen sevmiyor musun?

–Hayır, hiçbir şeyle eğlenemiyorum.

Acaba, Zehrâ birini mi seviyor? öyle ya, artık çocuk değil ki… Fakat neden bilmem bunu düşündükçe gayri ihtiyari mahzun oluyorum.

-Zeliha, şu güvercinler bak. İki güvercin gökte uçuyordu. Yamaçtaki ağaca kondular. Ağız ağıza aşkı tebcil [Hürmetle] ettiler. Yanındaki küçük mine (memba) titredi. Yaşlı badem içi çekerek yaprağını döktü. bir fidan üzerinde gezen tırtıllar birdenbire yere düştü

28 Temmuz

Ne kadar şaşılacak şey! Zehrâ, bizim Zehrâ'ymış. Teyzemin kızı küçük Zehrâ! Ayol biz acaba uyuyor muyduk.?

 Zehrâ'ya akrabalarımızı söylediğim zaman hayret etti. sonra o kadar sevindi ki.. Bu annesiz babasız kalmış çocuğa bir akraba bulmak büyük büyük bir teselli verdi. Fakat aynı zamanda gözleri doldu. Kederli tazelemiş, hayatının safahatı tekrar açılmış idi. zavallı Zehrâ.. Zeliha ile yeniden ilk defa görüşüyorlarmış gibi sarılmaları, beni de ağlattı.

Çiftliğe bir az evvel geldim. beni bostanların içinde, seyyal bir fener ışığı karşıladı. sonra birdenbire, Veli ağanın mütebessim ihtiyar çehresini gördüm. fenerini nemli ve karanlık topraklarda yatan kavun yapraklarının üstüne bıraktı.

-Geldim evladım, şükür ölmeden kavuştum, diye ellerimi sıktı. Yüzümden öptü.

Gözyaşları sakalından akıyordu. Hastayı sordum. Uyuyor dedi.

Sonra önüme düştü. odasını alışkın bir tavırla ihtimamla açtı. etrafta çocuğu aradım. Yatağın içinde, koyu renkli bir battaniyenin altından başı çıkmıştı. Küçük siyah bir iskelet gibiydi. Gayri ihtiyari eğilerek nefesini dinledim. bu ön dört yaşında bir genç çocuğa değil, on -on iki yaşında mumyalanmış bir cesede benziyordu. halbuki on yedi yaşında varmış. İhtiyari üzmemek için neşeyle sordum:

-Aman Veli ağa, dedim. Bu Arap mıydı?

Kuvvetli başını eğdi:

-Hayır beyim.. Güneşten, hastalıktan böyle, dedi.

Böyle hayatı kudreti azalan membağlar önünde ben duramıyorum. bu ateş ve aşk diyarına, zevalin bitap askerleri yanaşmıyor, şimdi. Korka korka geceyi dinliyorum. Zebun bir ses müşteki bir öksürük sesi bekliyorum. Saniyeler dakikalar geçiyor.

Yeşil ince bir ziyâ abajurun nakışlarını ellerime işliyor. Fenerin üstüne küçük bir pervane düşmüş, çırpınmaktan yaldızları kâğıda çıkmış. Bilâ hareket (hareketsiz) yatıyor. Bu pervaneden İstanbulî küllere topraklara karışmış bir gecenin sabahı hatırlıyorum. Uyumak istiyorum, uyuyamıyorum. Geceyi dinliyorum...... Birdenbire güneş gibi, ruhumda bir ihtiyaç parlıyor. Zehrâ'nın nefesini, Zehrâ'nın gözlerini arıyorum. ışığı

söndüremiyorum. Karanlık içinde, onun kalbindeki hayalini gözlerimle görmeye çalışıyorum.

13 Ağustos

Beyhude şüphelendim. Süleyman öksürmüyor. Havayı zehirleyecek, diye korkuyordum. İki gece teneffüs etmekten çekinerek uzaklara kaçmak için seher vaktini bekledim.

Meğer zararsız bir çocukmuş. Hiç kimseyi rahatsız etmiyor. Sevimli Habeş çehresi, küçük siyah gözleri ile gölge gibi geziyor, hem o kadar küçük biçare bir şey ki, on yedi yaşında olduğuna insan inanamıyor. Sabahları dut ağacının gölgesinde ki hasırın üstüne yatıyor. Bugün geçerken sordum:

–Neden hep orada yatıyorsun, Süleyman? Çok mu hoşuna gidiyor, dedim.

Semaya bakıyordu. Yerinden kımıldamadı, sözümle yarı anlar gibi dudağını büktü, güya onun bütün mazisi biliyormuşum gibi:

–Köyde iken kahvede çıraktım ya. Kahvenin önündeki hasıra böyle uzanırdım, dedi.

14 ağustos

Geçen gece Zeliha biraz tambur çaldı. Zehrâ, hicaz peşrevini öyle seviyormuş ki. O zamandan beri hemen her gece hicaz çalıyor.

24 ağustos

Mehtapta gece yarısı çiftliğe dönüyorum uzaktan tafraların arasında Zehrâ'nın parlayan başını görüyorum.

Zeliha hasır koltuğunun içinde uyuya kalmış. örgüsü küçük küçük dizlerinin üstünde duruyor..

Yüzünü aya çevirmiş. Saçlarının ucundan ince ince ziya damlıyor gibi.

Dadımla Zehrâ yerde baş başa vermişler, derin ve yavaş nefeslerle konuşuyorlar. O kadar dalmışlar ki, ayak sesimi işitmiyorlar bile.

Yanlarına gittim, dadım dedi ki:

-Çocuklar bari biraz gezin. Siz nasıl şeylersiniz? Gençliğimizde bizim burada kahkahamızdan geçilmezdi. Siz dünyadan, bu güzel yerlerden istifade etmeyi bilmiyorsunuz.

Zeliha, uykusunu bahane ederek içeriye yatmaya gitti.

Bu ilk defa Zehrâ ile yalnız kaldığımız gece. Hava öyle sıcak, alev teneffüs eder gibi bize. Ne ağaçlar, ne de semâda hiçbir hareket yok. Yalnız bizim kalplerimiz çarpıyor.

Uzaktan, bize doğru bir sürü geliyor. Etraf o kadar açık ve güzel ki, insanın gözünü alıyor. Gözlerim bu kadar güzelliği gördüğüne inanamıyor. Koyunlar, adeta su üzerinde kayıp üzerinde kayıp dalgalanan ruhani, latif bir kafileyi andırıyor.

Bizde onlara doğru yürüyoruz. Bu büsbütün gayri maddi görünen latif gecenin içinde, ne olur Zehrâ'nın güzel vücudu içindeki kalbini görebilsem! Bu çocuk da kendime o kadar yakın ve aşina bir nokta buluyorum ki, asıl beni teshir edende bu. Güya o nokta benden farksızmış gibi, kendimden ayıramıyorum.

Fakat onda hiçbir şeyle alakadar olamayan, sahibini bekler gibi mahzun bir hal var.

O kadar oyunlar icat ediyorum, onu eğlendirmeye çalışıyorum hep aynı lakaytla, intizarda gibi, bunlarla bir an hakiki surette meşgul olamıyor.

Ben onu her şeyiyle alakadarım. Sıhhatî, uykusu, eğlencesi her şeyiyle. Buna mukabil onda da lakayttan başka bir şey göremiyorum. Bunun aksi de elimden gelmiyor. Geçen gün! En mesut günün hangisidir, Zehrâ? diye sorduğumda bana hiç cevap vermedi. Kendinin de sevilmekten çekindiği bir konumu var acaba?

Sürü etrafımızı almış. İçlerinde biz. Onları ürkütmeden yavaşça çayıra oturuyoruz. Koyunların otları yemesinden hâsıl olan tatlı sadâyı ve nefeslerini dinliyoruz. Çoban elinde değneğini, hazin bir ıslıkla onları davet ediyor. Bu ıslıkta insanı hakikaten müteessir eden, adeta taşa tesir edecek bir ifade-i aşk var. Koyunların meclubane [kapılmış, âşık, tutkun] itaatlar o kadar hoş ki…

Zehrâ, bir kelime söylemiyor. Gaşyolmuş [Bayılma, kendinden geçme.] gibi.

Ya Rabbi, ciddi bir sevdaya ne kadar ihtiyacım var. ne yapayım, anladım ki, aşktan başka bir şeyle oyalanamayacağım. İçim durmuyor. Şimdiye kadar geçirdiği maceralar hep çocukça, hayal gibi gayri hakiki şeylerdi. yalnız onlardan elimde kalan hüsran hakikiydi.

Birden bire bir hıçkırık sesi işitiyorum. Zehrâ başını dizine koymuş hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Hayret ve tesir içinde ne yapacağını şaşırıyorum. Niçin ağlıyor? filvaki manzara çok ilâhi müteessir olmamak kabil değil. fakat onu bu derece ağlatan nedir, ne istiyor? Zehrâ'nın bu te'siri bütün gece devam etti. bütün gece gözleri dolu, yine bekliyormuş gibi duran hazin haliyle intizar içinde geçti. Zehrâ bu gece uzun uzun teyzemden bahsetti:

-Babam henüz hayattaydı.

Bir sonbahar akşamı, annem her vakit ki gibi yerde, kırmızı yastığın üstüne başını koyarak, yatıyordu. Bu yastığı daha mektepte iken, ince güzel elleriyle kendi işlemişti; üstünde mavi bebekler, çiçekler vardı. Ben onlara, bakmaya bile kıyamazdım.

Bu akşam, yine benimle konuşmuyordu. Fakat çok dalgındı, düşünceli zamanlarda olduğu gibi, alnındaki saçlarla oynuyordu. Bende her zamanki gibi, uyusun diye bekliyordum. Gürültü etmemek için oyuncaklarımı bırakıyordum. Nefes almaya korkuyordum. Bir aralık gözlerini kapadı. Uyudu, zannettim. Pike örtüyü üstüne örtmek istedim. Beni hiç açmadan itti. Yere düştüm keçenin üstünde onun gibi hıçkırmadan ağladım.

Gece yarısı uyandım. Yatakta, o yoktu. Mum sönüktü. Duvarlarda hafif, kızıl bir alev aksi kımıldıyordu. Korku içinde Allah'a dua ederek yataktan atladım. Ocağın önünde annem ayakta duruyordu. Pembe entarisi kıpkızıl olmuştu. Ağlayarak eteklerine sarıldım ve yanacak diye çekilmesi için yalvardım. Annem zalim ve mütehakkim sesi ile kısaca: "çekil" "git yatağına yat" dedi. Artık sıcak yüzüme vuruyordu. Muşambanın üstünde, birçok yazılı kâğıt kıvranarak yanıyordu. Bu zavallıların hali bana öyle dokundu ki, "anne söndürelim yazık!" diye söylendim. Fakat sonra, garip bir mehtap seyreder gibi hoşlanmaya başladım. Çıplak ayaklarım üşüyerek, parlak renkli alevleri, sükûnetle seyre daldım.

Bunlar ne ya çabuk yandı, bitti, görseniz. Birdenbire süratli bir çıtırtı yayıldı. Annem bu hatıralarla beraber bütün dünyayı, bütün vücudunu ateşe vermiş, aşkından başka hiçbir şey bırakmamıştı. Siyah rakik kömürlerin arasında, altından, ışıktan küçük kurtlar gezinmeye başladı. Nihayet, annemin bütün hatıraları kül olup gitti.

Yatağa beraber yattık. Ben çok küçükken, avuçlarıma onun yanaklarını alarak uyurdum. Bu gecede, iki senedir, ilk defa böyle yatmama razı oldu. Sabahleyin pek erkenden, sabah ezanı okunmadan uyandım. Dadım Servet kapıyı açmıştı. Kırmızı iri güllü basma entarisiyle dalgalanarak, yanıma geldi. Beni karyoladan ittirdi. Ben her zaman ki gibi üstü yağ kokuyor diye isyan etmedim. Yalnızca annemi sordum. Gezmeye gitti, dedi. Kalbime acı bir zehir aktı.

Sonra öğrendim; annem onun yanına kaçmış… İşte, tam beş senedir görmüyorum. İşitiyorum ki hala onunla berabermiş. Uzaklara tâ Arabistan'a gitmişler. Annem ile onun arasında ki sırrını kimse bilmez.

Ben, acı acı **"Yusuf Cemal"** in muazzam vücudunu hâkim bakışlarını düşünüyorum. Zavallı Sûzan [ateşli] yüzümü Zehrâ' nın başına yaklaştırıyorum. O:

-Bende tıpkı anneme benziyorum. Onun ruhunda canlanıp başlayan bir vücuttan ibaretim, diyor. Ben gülerek şaka ediyorum.

-Yoksa sende ona mı gönül verdin?

Hiç ses çıkarmıyor. Bana yüksekte bir kitabe-i aşkı mestur gibi geliyor. Kalbim çarpıyor. Semada hafif yıldızlardan biri, ufkun karartılı buharları içinde eşine kavuşmadan yarı yolda sönüp gidiyor.

Şimdi gölün kenarına gidiyoruz. Ben Zehrâ'yı temaşa ediyorum…

Şimdi gümüş gölün berrak dalgaları üstünde beyaz, rakik sehab [Bulut.] geziyor. Birden tekasüf ediyor ve meçhul bir güneşin ziyâsı ile eriyip açılıyor. Beni İsrail'in güzel peygamberine benzeyen bir vücut zuhur ediyor. Bulutlar içinde, ay gibi duran berrak çehresiyle yarı uryan, tebessüm ediyor. Zehrâ'yı bizim küçük Zehrâ'yı da orada görüyorum. Bu berrak hayalin, Sûzan'ın [yakan, yakıcı] taptığı bu ilahi vücudun önünde secde ediyor. Gözlerim açık gördüğüm bu rüyaya, bende hayret

ediyorum. Zehrâ yanımda, bu rüyadan bi-haber. Elimde onu teshir edecek kuvvet yok. Bana:

-Üşüyorum! Diyor. Onu isminden istimdat ederek ateş kayaya götürüyorum.

Bu küçücük bir kaya. Çiftlikten köy yoluna çıkan yolun biraz ilerisinde üzerinde de bir çam ağacı var. Her gün bir başına burada rüzgârlara karşı mahzun sallanır, durur.

-Bak Zehrâ! seni ateş kayaya getirdim. Hala üşüyor musun? Buraya niçin ateş kaya demişler biliyor musun? Biraz da vahşi ama, anlatayım:

İki genç köylü; bir çobanla bir sığırtmaç kızı birbirlerini severler. Bunlar henüz pek genç oldukları için babaları bunlara gülmüşler. Çocuklar her vakit buraya gelir, dağlara sürüleri salar, konuşurlarmış.

Bunların böyle gizlice birleştiklerini duyan kızın dayısı, yaman bir şeymiş. Ahdetmiş: "kızın öleceğini bilsem çobana vermem" demiş.

İşte bir gece iki genç burada büyücek bir ateş yakarlar. Birbirlerine güzelce sarılır, kendilerini bu ateşe atarlar. Onun için köylüler bu kayaya "ateş kaya" demişler.

Zehrâcık adeta korkmuştu. Söylediğime pişman oldum. Onu kayadan indirdim.

Gecenin rutubeti epey şiddetli. Üşümesin diye, ceketimi çıkararak onu sardım.

Ay ufukta dalgın dalgın, kızarmayı unutmuş. Yeryüzünden sıçramış bir parça su gibi bembeyaz çehresiyle, hafif beyaz dumanlar içinde alçalıyor

28 Ağustos

Süleyman beni epey meşgul ediyor akşamları ona bir saat kadar ders vermeye başladım. Fakat o kadar taşkın bir zekâsı var ki, böyle giderse bir seneye kadar epey bir malûmata sahip olacak. Şimdiden hemen okuyup yazmaya başlıyor. Daha derse başlayalı pek az oldu. Adeta haylaz çocukta bir şair ruhu var. Pek az Rumeli şivesine kaçan dili günden güne düzeliyor. Onunla konuşan kibar bir İstanbul çocuğu zanneder.

Yalnız bazen biçare çocuk derste yanlış bir lügat söyleyiveriyor. Bu tuhaf telaffuzla Zeliha falan eğleniyorlar. fevkalâde faal muhayyilesi ekseriya kelimeleri değiştiriveriyor. İmlada bazen kendiliğinden birçok münasebeti olmayan cümleler ilave ediyor. Biraz dalgın! Fakat bazı ağızdan yaptığım ilmî mumareselerde, [uzmanlaşma] onu epey tahsil görmüş bir genç gibi anlayışlı buluyorum.

29 Ağustos

“Yusuf Cemal” Bey’in bestelerinden birkaçını Zeliha bulup çıkarmış. Bize kemanda çaldı. Bunlar hakikaten birer şaheser. Zehrâ dinlerken hıçkıra hıçkıra ağladı. Benden başımı eğmiş, gözlerimi kapamış, adeta uyuyordum. Fakat o nağmelerle gaşyolmuş bir uyku. Tenle ruhun

imtizacı gibi, mana ile ahenktar öyle bir imtizaç var ki, hayran olmamak kabil değil.

30 Ağustos, öğle vakti

Ne bir horoz ötüyor, ne bir kuş sesi duyuluyor. Güneş batmış, gece olmuş gibi her taraf kapkaranlık. Hava birden bire çok fena bozdu. o güzel semalara bilmem ki ne oldu?

Dışarıda mütemadiyen yağmur yağıyor. İnsana gök eriyerek akıyor gibi geliyor. Şimşekleri görmemek için, perdeleri ittirdim. Yağmurun yaslı ahengi yağmurun yaslı ahenginden başka bütün çiftlikte hiçbir sadâ yok. Yollarda göğsümü açarak gezmek istiyorum. Hâlbuki büyük bir arzusuzluğa düşüyorum. Şimşeklerden, fırtınadan ürküyorum. Ah o yeşil çiçekli dünyada böyle kararmış, sönmüş mü görecektim. Ben parlak asumânı layezal (Semavi olanı yok olmaz) zannettiydim.

Bu sabah, şafak sökerken çiftliğin metruk harabelerini gezdim. Onunda izbe, hazin yerleri varmış. Ahırların arkasındaki küçük işçi odasında, Celâl ile oynadığımız oyunların kahkahasını duyar gibi idim. Viran duvarlarda, belki bizim çıktığımız paslı çiviler duruyordu. Döşememenin kopuk tahtaları arasına, küçücük yamrulmuş bir bahçe kovası sıkışmıştı. Kirli, kırık camlardan hala kırmızı macunlar akıyordu. Bunları birbirimizin üstüne sürmek için, ter içinde ne kadar heyecanla koşuşurduk. O vakitler ninem daha ölmemişti. buraya köyden arabalarla binbir neşe, binbir ümit ve

şevk içinde gelirdik. Sürûrumuz kırları kaplar, gökleri kaplar, sanki cihanı kaplardı. Şimdi gözümün önünden birçok genç kadın çehresi, komşu kızların hatıraları geliyor. Şurada, işte şu kütüphanenin önünde zeki gözleriyle, güzel çehresiyle, Celâl'i ve etrafında söyleşen, gülüşen çocuk kafilesini görüyorum. Kimi kumral, kimi siyah… Hepsi başka bir hayatla muhtez. Fakat dudaklarında soluk muntazır birer şikâyetle birdenbire köşelere çekiliyorlar. Şimdi hiçbir şey göremiyorum. Kütüphane hafif tozlanmış camıyla, koyu renkli kitaplarıyla, hala babamın düşünüyor gibi. Bu büyük ceviz asma saatte durdu. Babam öldüğünden beri bir türlü işlemiyor. Ondan korkuyorum. Zalim sükûnetiyle bana teessüf ve hakaret eder gibi geliyor. Fakat o da yarın parçalanarak arzın toprağına, semasına, insanların gubarına (tozuna) karışacak.

Ahh.. Demek ki Zehrâ da gitti. Onu kim bilir ne kadar zaman, belki de hiçbir hiç göremeyeceğim. Halbuki ne kadar da alışmıştım. Dünden beri hala gittiğine inanamıyorum. Birdenbire kapıları açacak, yeşil gözleriyle gülümseyerek yanıma gelecek, zannediyorum bekliyorum.

İki gün evvel çiftliğe “Faik Bey” gelmişti. Ne kadar değişmiş. Arkası kavislenerek boyu ufalmış. Gözleri o harikuladeliğinden çıkmış, yüzü buruşuklar içinde kalmış.

Zehrâ onu görünce ümidimden ziyade sevindi ve boynuna sarılarak yanaklarından öptü. Hâlbuki ne tuhaf

bir çocuk bana bir defa binen amcasından bahsetmemişti.

Zavallı Faik Bey ona bayılıyordu. Hep arkasından gözleri yaşararak muhabbetle bakıyordu. Kızı olsa, bu kadar sevmeyeceğine yemin etti.

Yalnız yengesi, Zehrâ'yı nedense sevmiyormuş. Faik Bey buna çok üzülüyor. Hatta bir müddet bizde kaldığında memnun olmuş.

Meğer Zeliha Zehrâ'yı o gün, Faik Bey yokken yengesinden izin alarak getirmiş. O da uzun zaman birbirimizden habersiz yaşamamıza hayret etti.

Gece kestane ağaçlarının altında oturduk. Ben sanatkârlarla beraber kalmaktan, büyük bir zevk duyuyordum. Siyah elbisenin cedi rengi içinde nihayetsiz bir rikkatle titreyen sarı küçük gözleri, cennet semalarının ser azadu (Hür, serbest. Başı boş. Dertsiz, rahat) safî sukununu andırıyor.

Bembeyaz duran saçlarıyla insana hürmet veriyordu. Derin ve hakiki bir gençliğini anlatıyordu.

-**Ömrümde üç şeyi sevdim: kadın, mey, tambur.** Bunlar beni yıllarca deruni bir ateş gibi yaktılar. Bende arzın bütün hımalî (yerin bütün yükünü çekerek) çocuklarının aşkıyla terennüm ettim. Sevdim, sevildim.

Fakat zaman geçti, ne hararetim, ne rengim, ne kuvvetim kaldı. Artık tamburumu gençlik mezarının dinginleri içinde çaldım. Ah ihtiyarlık!

Durdu, düşündü. Ben yerden dökülmüş kestaneleri toplayarak, kabuklarını yoluyordum. Zehrâ, salıncakta etekleri uçuşarak yaprak kümelerinin yeşilliğine dalıyor. Bu hazin felsefe içinde, yalnız onun bu hayalât âlemi arasında solacağını düşünemiyordum.

İşte dünyanın en büyük sanatkârlarından biri! Sevmiş çok sevilmiş, alkışlanmış, şöhretin ve takdirin en yüksek derecelerine çıkmış bir adam. Bugün karşımda kameti (boyu) toprağa doğru eğilmiş, ağlayan bir sesle bütün dünyaya, şerefe, şöhrete ve takdire, o ateşin gençliğe istemeyerek veda ediyorlardı. Yanında ne o perestiş [Pek çok sevmek. Bendelik etmek. İbâdet etmek] eden, canlarını veren muhibleri (sevenler), ne kimse kalmıştı. Takdirkârları da ona, nihayet mezarının başına kadar, refakat edebilecekler. Kimse onun bu sevgililerinden ayrılmasına mani olamayacak.

Faik Bey içini çekti, aya baktı:

–Sen daha küçüktün. Zeliha dünyada yoktu bile. o vakit ben yine bu ayın şahadetkâr aydınlığında (v...) köyüne hicret ettim. o vakit yanaklarım seninkiler gibi pembe, saçlarım parıl parıldı. bu ay yine böyle sehhardı. [Büyü gibi bir kuvvetle çeken. Büyü yapan. * Çok aldatıcı] bana neler vadetti, ne manzumeler döktü! Şimdi ben bittim, yıkıldım. Görmüyor musun? O ne kadar parlak ve füsunkâr!

Ne diyordum? Sen pek küçüktün ancak ninenin sevdiğini bilecek kadar küçüktün. Güzel bir kızın peşinde, (v...)

köyü ne geldim. İki sene kaldım. Fakat sevdiğim Mısır'a gitti. Bende tekrar kalabalık şehirlere şa'şalı muharrik yerlere döndüm. Ne beldeler, ne kadınlar gördüm. Ne müzeyyen kadehlerden bade içtim.

İşte zaman geçti. Sırtımda hayatın yorucu yüküyle gençliğe arkamı döndüm. Güya yapayalnız avdet ettim. Yanımda hiç kimse yoktu. Gözlerim çökmüş, saçlarım dökülmeye, ağarmaya başlamıştı. Uzakta bıraktığım hüsranlı günlerin sûzan ve büyük ihtiyacı yerine gönlümde bir yorgunluk kalmıştı.

Sokuldu. Bende merakla onlara yavaşça yaklaştım. Zehrâ, Zeliha'ya dedi ki:

Zehrâ, bak şu ay semada bir **"aşk peygamberi"** ne benzemiyor mu? Bütün yıldızlar onun yanında küçük ve solgun duruyor. Hepsi o'na ibadet ediyor.

Ay, bu gece bir yay gibiydi. Hafif, narin bulutların arasında tıpkı bir hançer gibi semanın şeffaf sinesine saplanmıştı. Ben, Zehrâ'nın her şeyini kıskandığım gibi, bu güzel aya ibadetini de çekemiyorum. Onlar kol kola ikisi de bu münevver, nazlı, semalar padişahına hayran olmuşlar, baka baka yürüyorlardı.

1 Eylül

Dün Zehrâ'ya dedim ki:

-Demek artık gidiyorsun? Fakat Zeliha'yı göreceğin gelmez mi?

-Tabii gelir ama belki de gelemem.

- Neden? Faik bey izin verir. Vermezse bile, ne kadarcık yer ki...(şakayla) sen gizli geliver. O biraz muğber.

- Habersiz olmaz ki. Şaka söylediğimi anlatacaktım. Birdenbire değişti. Güzel yeşil gözleri gülümseyerek yüzüme baktı

Yavaş muhtez bir sesle:

- bir şey söyleyeceğim. Bana bu gece hiçbir şey vermeyecek misiniz, dedi.

-Nasıl? Bir şey mi, (kendi kendime: bundan sonra benim verilecek neyim var ki?) Zehrâcığım gönlümü versem ister misin?

Kırmızı dudağını büktü. Tatlı zümrütlü gözlerini kapadı. Ağır ağır ve dalgın:

-Ben sizin göğsünüze bir parça şebboy takacaktım, dedi, durduk. Ceketimin iliklerine elindeki küçük dalı geçirdi. Sonra saçlarından iki tel kopardı. Bende çocuk gibi onu taklit ettim. Yoldan bir şebboy koparak saçlarımla sardım, ona verdim.

Biraz şaşkın, fakat yine memnundum. Gülerek sordum.

- Bunu ne yapacaksın, Zehrâcığım?

Utandı, sonra kuvvetsiz ve dalgın:

- Hiç, saklayacağım, dedi.

Sustu. Başka gizli bir düşüncesi vardı:

- Ne olur Zelihacığım, dedim. Doğru söyle, ne yapacaksın? Bir şebboy parçası, gönlümden daha muazzez mi?

Birdenbire bire kuvvetli rüzgâr çıktı. Gümüşi seher aydınlığı içinde bulutların toplandığını gördüm.

Yavaş yavaş yağmur dökülmeye başladı. Çiçekler ıslanan küçük başlarını eğdi... Zehrâ:

- Bunu amcamın çocuğuna Hikmet'e göstereceğim...Beni sevmezde. Dedi.

Islanmamak için saçlarından tutarak koşmaya başladı. Orada azap içinde yapayalnız kaldım. Kendi kendime " ne kadar aldanmışım. Zehrâ daha bir çocuk" diyorum.

Bütün dünya soluyor; ne çiçeklerin benzinde bir damla kan, ne yaprakların damarlarında bir zerre yeşillik kalıyordu. Avucumdaki çiçekleri dağıtan rüzgâr şimdi de saçlarımı uçurmaya başlıyordu.

2 Eylül

Bu akşam Veli ağa alacakaranlıkta önüme çıktı. Elindeki orağı kurumuş bir gülfidanına vurarak dedi ki

-Küçük bey koyunlar gidiyor. Bugün üç tane daha öldü.

Ölüm! Ah onu hatırlamak istemiyordum. Omuzlarımı silkeledim yürüdüm.

Karanlıkta ayağıma bir şey ilişti. Kendi kendime mutlaka Süleyman'ın kaç gündür yapmaya çalıştığı çamur

heykeldir, dedim. Bir kibrit çıkardım. avcumun içinde yaklaştırdım. hatları düzgün ve adeta bir kadın heykeli..

Köylü çocuğuna ne kadar tabii istidatlar var. aynı zamanda cılız vücudu içinde yüksek bir kalbi var. takdir etmekten kendimi alamıyorum.

25 Eylül

Pek şayanı hayret bir haber. Dün dayımdan bir mektup aldım.

Yusuf Cemal Bey, teyzem, dayım... Üçü beraber, ilkbaharda geliyorlarmış.

Mektubun üstündeki damga silik, okunamıyor. Fakat herhalde yine Arabistan'dan olacak. Mektubu okuduğum zaman hayret içinde kaldım. artık dünyada olmayacak bir şey bulunmadığına iman ettim.

Bilhassa, buraya nasıl, niçin geliyorlar? Sonra dayım nasıl oluyor da onlarla beraber bulunuyor? Dayım ki malûmatlı ciddi ve zeki bir adamdı.

Uzun seneler Almanya'da kalmış, tahsilini orada yapmış, orada evlenmiş büyük bir fabrikanın direktörü olmuştu. Bundan başka birçok ilmi iktisadi makalelerle şöhret bulmuş ve takdir edilmişti.

Onun Arabistan çöllerinde ne işi vardı? Şimdi hayalimde mektebin bahçesindeki kumluk canlanmış görüyorum. Cumartesi akşamları birkaç arkadaş oraya, ağaçların arasından yavaşça sızardık. Kimseye duyurmadan birleşir ceplerimizden romanları, gazeteleri çıkarırdık. Bazen

mütalaa zamanında bile bu gizli meclisleri kurardık. Sonra herkes cebinden ya bir mektup, ya içinde menekşe kokan bir zarf, bir büklüm saç çıkarır, hepsi maceralarını anlatırdı. Ah o, kum yığını şimdi dile gelse, ne gözyaşları, ne kahkahalar, ne tahassürler [Hasret çekmek. Elde edilmesi istenilen ve ele geçirilemeyen şeye üzülmek] dökerdi.

İşte o vakit bazen birkaç kişi ayrılır, bir köşeye çekilirdik. Bu partide bilhassa Celâl bulunurdu. Bizim için (Yusuf Celâl) bir ideal olmuştu. Fakat Celâl onu bizden pek başka düşünür hatta herkes yanında ondan bahsetmez ve ettirmezdi. Derdi ki, onların galiz [kötü, kaba, çirkin söz, küfür] hükümlerinden korkarım. Onun güzelliğini bigane kimselerden hatta sizden kıskanıyorum. bu sözden pekte bir şey anlamazdık. Fakat o susar bizi de sustururdu. yalnız bazı zaman bana bahsederdi.

Onu hemen herkes tanıyordu. musikiye ait kitaplar ve besteleri ile birçok kimseler tanımış meftun olmuştu. Bir vakitlerde mûsikî dersleri vermişti. bu derslerde her tabakadan alim, ümmi… kadın, erkek herkes bulunurdu. Celâl de son zamanlarda yaz tatilinde birkaç kere derslerine devam etmişti. Bundan sonra muhabbeti daha ziyadeleşti. bana bilhassa onun sadâsının güzelliğinden bahsederdi.

Mektup bitti. Celâl Cambridge gitti. oradan yazdığı mektuplarda ondan fevkalâde muhabbete bahsediyordu. Hatta bir aralık öyle bir mektubunu aldım ki, bu mektûb gözyaşlarıyla yazılmıştı. Onu görmek için Arabistan'a

kadar gidip aramak istediğini söylüyordu. Bir kaç kere ders aldığı mektubu **“aşk mabudu”** diye yad ediyordu. Her kalbi gizli veya aşikâr yoklayıp yaktığı halde, dünyada her şeyden ziyade meçhul olan aşkın değil midir?

2 Teşrinievvel (Ekim)

Çiftlikte yeni hazırlıklar başladı. Veli Ağa daima mütelaşi [Telaş eden. Izdırab ile karışık acele eden. Telaşlı] iyi siyah akçil rodingotu [ceketimsi görünen ama ceketten farkı aşağıya doğru uzanan bazen vücut hatlarını saran, bazen ise bol kesimli 1900’lü yıllara kadar Rusya’da –ağırlıklı olarak– kullanılan bir erkek giyeceğidir.] kuvvetli elleriyle hizmetkârlara emirler veriyordu. ağaçların bile kurumuş dalları kesiliyor.

Veli Ağa İzmit’e gittiği zaman onu görmüş, o kadar seviyor ki, morumsu kızıllıklar peyda olmaya başlayan yüzünde parlak bir visal rüyası geziyor.

Dadım refik [arkâdaş, ortak, eş, yardımcı, yoldaş.] zevkiyle Yusuf Cemal'in odasını yatağını hazırlıyor, pencereler ağır ve sırma işlemeli perdeler, yere yıllardan beri çiğnenmeyen karışık renkli halılar konuyor. sonra karyolanın ipekli örtüleri üstünde Zelihacığın küçük muhabbetli elleri geziniyor. O da dolaptan ufak ufak yapma üzüm sepetleri, gül lale demetleri, narçiçekleri getiriyor ve ninesinin bu küçük yadigârlarıyla paşanın kadife örtülü masasını süslemeye uğraşıyor. Çiftlikte bütün müzeyyen eşyayı oraya hasır ettiler.

Ben bütün bu tür bu değişen, parlayan ve renklenen şeylere karşı, acı zehirli bir hüzün duyuyorum. Sükûnumun bozulacağını, yakında bir harabe önünde sürmeyeceğimi hissediyorum. yahutta kim bilir belki hiçbirşey bilmiyorum, boşuna tevahhuş [korkma, ürkme, vahşete düşme, kaçma, çekinmek] ediyorum.

Zeliha içeride tambur çalıyor. sesler teker teker ne güzel hafif akıyor. Oh "hicaz" mes'ut bir güneş gibi gönlümü yakıyor.

Dalları başıma sürünen alçak çardağın üstünde, kuru akasya yaprakların arasında iki kumru, ıslak tüylerini kapatarak geziniyor. dişi erkeğe sokuluyor…. Birleşiyorlar; erkek onu bir kanadının altına alıyor başını boynuyla gizliyor. Siyah gözlerini kapayarak semayı ve beni tarassut [Gözleme, gözetleme, dikkatle bakma:] ediyor

"Zehrâ" yı arıyorum. Onun tatlı yeşil gözlerine ne kadar muhtacım.

27 Teşrinievvel (Ekim)

Dün Zeliha Zehrâ'yı yine köye götürmüştü. O yalnız geceyi tevahhuşla [korkma, ürkme, vahşete düşme, kaçma, çekinmek] hatırlıyorum.

hava soğuk, çok soğuktu. Sanki dışarıda kar yağıyordu. Bir zaman pencerenin kuru yaprakları arasında yıldızları, sehabeli [Tek bulutlu] göğü seyrettim. Sema o kadar bulutsuz, o kadar açıktı ki, çiftliğin kesif ağaçları üstüne

adeta vahşi aydınlık dökülmüştü. fakat ben ilk defa bu güzel yerden nefret ediyordum

Evde Süleyman'dan, birkaç hizmetçiden, bir de ihtiyar köpekten başka hiç bir kimse yoktu. Zeliha, Veli Ağa, dadım… hepsi gitmişlerdi. Uçan bir yarasa, bağıran bir kurbağa yüreğimi titretiyordu. Yere düşen kuru yapraklar bile bana esrarlı meş'um geliyordu. küçük bir çocuk gibi korkuyordum. Ayaz vücuduma işliyor, dudaklarımı yanaklarımı yakıyordu. birdenbire acı acı baykuş öttü. Titremeyerek bütün pencereleri kapadım. Ağır örtüleri ittirdim. Aralıklarından tek bir yıldız görmemek için, hepsini iyice örttüm. Ocağı yaktım. Onun çıtırtısı arasında bu fena çığlığı işitmemek için kulaklarımı tıkadım. Yeşil küçük keçenin üstüne yattım.

Mavi, kırmızı, yeşil alevler heyecanlı seri hamlelerle dağılıyor; güllerin arasında altın korular teşehhüb [Bulutlanma.] ederek gözlerimi alıyordu.

Karanlıkta, muşambanın cilalı beyazlığı üstünde, pembe akisler kayıyordu. Yanan soba ile uyanmayı ne kadar severdi. şimdi sanki orada alevler bükülerek sönen büyük ateşlere, maşa ile vuruyordu. Ve ben tekrar darbelerin seslerini dinliyordum. Tekrar sakalının kızardığını görüyordum. Sanki ceviz kapılar açılıyor ve içeri bol uzun etekli, yemenili mahcup cariyeler giriyordu. hepsi divan duruyor, sonra birer birer duvar köşelerine çekilerek diz çöküyordu.

İşte yine köpekler uluyordu. Ben üzerinden kaç sene geçtiği halde ben güya tekrar hastalanıyordum. Saçlarımı anlımı ince bir el, ninemin güzel eli okşuyordu.

Yine uzun uzun köpekler havlıyordu. Yine uğultulu kulaklarımda, hasta beynimde bu sesler derin ve karışık akislerle büyüyor. Dünya bana yıkılmış gibi geliyordu. Öyle zannediyorum ki, yeryüzündeki bütün hayat kurmuş ve bu feci, hüzün veren ulumalardan ibaret kalmış.

Eski ateşli günlerin harareti hala ruhumu yakıyordu. Yatağıma girdim. Fakat uyuyamıyordum. Biraz dalar gibi oluyor. tekrar uyanıyordum. Maziden şimdiye kadar hayatımın bütün safahatı birer birer gözlerimin önünden geçiyor, bazılarına "bunu da ben mi yaşadım?" diye kendimde hayret ediyordum. Fakat kendime sorduğum bir sual vardı; ben şimdiye kadar acaba bu dünyada ne kazanmıştım? Hiç bir şey! Günler birer birer geçip gidiyordu. Günden güne ihtiyarlığa yaklaşıyordum. Horozlar ötüyor. Bizim koyunların çıngırak sesleri geliyordu. Ortalık iyice ağarmıştı. Nihayet koyunları almaya gelen çoban ayak sesi duyuldu.

Yataktan çıktım. Elbiselerimi giydim, yıkandım. Birden kapı açıldı, içeri koşarak Zeliha girdi.

–Ağabey, ağabey… Zehrâ'yı getirdim. Faik Beyle, Remziye hanım,. Hikmet Bey gittiler. Zehrâ'yı bize bıraktılar haberin var mı? Birden bire karar vermişler. Az

kaldı, Zehrâ'yı da götürüyorlardı... Faik Bey sana mektup gönderdi.

İşte okuyayım da dinle:

“Sevgili oğlum, Zehrâ'yı kısa bir müddet için sana bırakıyorum. Bunu onun istirahat için birazda Remziye' nin hoşnut olması niyeti yüzünden yapıyorum. Zehrâ'ya iyi bak. Çünkü çok muhtaçtır. Ona, kimsesiz bir yavruyu himaye eder gibi bak. Belki bir daha (V...) dönemem. Emlake bakmak hiç Mersin'e gidiyoruz. Bu ihtiyarın ricasını unutma. Allah'a ısmarladık. Evladım. Seni ayrılmadan görmek istiyordum fakat hareketimiz, fakat hareketimiz, pek acele oldu... Tekrar Allah'a ısmarladık.

28 Teşrinievvel (Ekim)

Dün eski komşulardan bir arazi sahibi bizi köyün arkasındaki çiftliğine götürdü. Muhacir arabasının sarsıntısına katlanamayan vücutlarımız, uzun yoldan bitap bir haldeydim. Hepimizde susamıştık. Fakat aksi gibi yolun üstündeki akar çeşmenin suyu kesilmiş içemedik.

Arazi sahibinin iki küçük çocuğu mütemadiyen ağlıyordu. Anneleri onları susturmak için ter içinde kalıyordu. Zeliha'da kadıncağıza yardım ediyordu. Zehrâyla ikimiz toprağın üstüne oturduk.

Bu sırada yoldan mavi şalvarlı kırmızı yemenili, geçmekte idi. Ben eğlence olsun diye kızı çağırdım. Beyaz dişlerini göstererek, baygın baygın bize baktı. İşveli küçük bir

temenna etti. Bayırı çıktı. Yanımıza geldi. Kolundaki heybesini yere bırakarak önümüze oturdu. İkimizde ayrı ayrı çapkın ve memnun süzüyordu. Musamahakârane ve teklifsizce, siyah yaralı eliyle Zehrâ'nın dizini sıktı:

–Niyetle bakalım güzel hanım, dedi. İsmin ne?

Zehrâ biraz çekildi. Kız aldırmadı. Boynundaki sarı dizileri şıkırdatarak aynı neşeyle baklalarını, mavi boncuklarını, çevrenin üstüne yaydı. Gözlerini bayıltarak başını sallayarak, kırıta kırıta söylemeye başladı.

–Yıldızın parlak, "gönlü" büyük… Bir hanımsın. Senin bir muradın var ama… Bilmem bir kalp işi, bilmem bir hoş iş… Ondan hiç meraklanma. Geceleri yediveren gülün toprağından biraz baş yastığının altına koy! Burada ikimizde kahkahalara kopardık. Sorduk:

–O, niçin?!

çingene kızı bir eliyle çıplak ayağını tutuyor, bir eli baklaların taş parçalarının, boncukların üstünde gezdiriyordu. Kaşlarını çattı, dedi ki:

–Ay…o tılsımdır, ama istersen yapma!

Sonra, böyle fallarda ekseriya söylenmesi adet olan cümleyi ilave etti:

–Senin de deniz aşırı bir yolcun gelecek!

Zehrâ acı acı gülümsedi.

–Benim hiç kimsem yok, nafile uyduramadın, dedi.

Kız yüne güldü. Elini ayağından çekerek parlak siyah gözlerini ovuşturdu.

Toplandı heybesini omzuna vurdu. çingenelerin Elini o çingenelerin meşhur tavrıyla beline koydu. Gitti.

İşte o vakit Zehrâ'nın kulağına eğildim dedim ki:

–Teyzem gelecek.

Rengi sapsarı oldu.

Hala uzun seneler unutulmuş, ihmal edilmiş ruhunun yarısı tazelenmiş gibi yarı müteessir, yarı mesut

29 Teşrinievvel (Ekim)

Bu gece havuzun başında oturuyorduk artık iyice serinlemeye başlayan havalar bu gece bize büyük bir fırsat vermişti. o kadar tatlı hafif bir hava ki.... adeta bahar gibi. Üçümüzde sandalyelerimizde yarı uyuyorduk.

Bir aralık Zehrâ beni uyudu zannederek, Zeliha'nın yanına sandalyesini çekti. Ben onun bu zannından istifade ederek hiç kımıldamıyordum.

Zehrâ:

"–Zeliha sana söyleyeceklerim var. Kendimde öyle bir fevkalâdelik hissediyorum ki....bu sabah adetim değilken, şafak vakti uyandım. Havanın durgunluğundan, köyün minaresinden hafif hafif bir ezan sesi geliyordu. Kalbimi büyük bir aşk için, ilahi bir denizin başında yıkanıyor gibiydim. bana bütün uyanan asuman aşkı söylüyordu. Semavi bir gitardan kalbimi davet eden ezeli

nağmeler dökülüyordu. Bilmem bu aşk gitarını çalan kimdir?

Ellerimde, gözlerimde bir fevkaladelik, bilhassa kalbimde yeni alev almış bir ateş buluyordum. bu ateşe kendimde secde ediyor ağlıyordum.."

Ah ne olur Zehrâ, sen benim olsan!.......

6 Kânunusani (Ocak)

Bütün çiftlik kar altında. Ağaçlardan sarkan buzdan avizeler öyle hoş ki…

Bu sabah bulutlar arasındaki görünen güneş parıl parıl parlatıyordu. Göz kamaştırıcı bir ziya, pamuk gibi bembeyaz manzaraya yeni bir güzellik veriyordu.

Üçümüz büyük bir kartopu oyunuyla zavallı Süleymancığı yere yatırdık. Hemen bir buçuk aydır görmeyen güneş bugün bize biraz daha neşe vermişti. Akşama yakın kazaklarımızı alarak çamlığa doğru çıktık. Geç vakte kadar dışarıda eylendik. Karların aydınlığından istifade ederek eve epey geç döndük. İki aydır hayatımız yeknesak bir tarzda kâh satranç oynayarak, kâh kitap okuyarak geçiyor.

Fakat ben bundan pek şikâyet etmiyorum. Zehrâ'nın kalbinde değilsem bile, hiç olmazsa yanındayım.

Her taraf bembeyaz her gün avuç avuç dökülen karı gördükçe bir daha bahar gelmeyecek zannediyorum…

1 Nisan

Geldiler..

15 Nisan

Nisanın biriydi. Hafif bir rahmet yağmıştı. Bütün çiftlikte mis gibi bir koku vardı.

Her yer tertemiz yıkanmıştı. Dağlardan küçük sular akıyor, her tarafta ince ince su sesleri geliyordu.

Onu karşımda görünce birden kendimi toplayamadım. Yeniden dünyaya gelmişim gibi, şimdiye kadar yeryüzünde hiçbir eser mevcudiyet görmemişte ilk defa gözlerim açılmış gibi, bir müddet sarhoş oldum. Neden sonra bu sarhoşluktan ayılmaya, etrafı görmeye başladım. Nihayetsiz bir ihtişamla hükmeden ilahi gözleri ve herkesten yüksek duran muhteşem vücuduyla... Aşkın kıblesi olmak için yaratılmış

18 Nisan

Zehrâ'yı bu onsekiz günün içinde günden güne sararmış solmuş görüyorum.

Kendimde itiraftan korktuğum bir durum var. O Zehrâ'yı alacak diye korkuyorum.

Teyzem ne kadar değişmiş. Onun adeta bir gölgesi. mamafih aşk ve bilhassa aşkın bu derecesi insana tekrimle [Hürmet ve tazim göstermek ve görmek. Saygı göstermek, lütuf ve kerem icrasında bulunmak] secde etmek hissi veriyor. onun muhabbetin de öyle nezahet ve uluhiyet var ki.... Şimdiye kadar zihnimden geçebilen bütün ibadetlerimi geri almıyorum. Onların esrarına benim aklım ermiyor.

Onun bir gölgesi gibi… Dedim. Evet, çünkü aşkında zerre kadar hodbinlik ve beşeriyet görmüyorum.

Bütün maşuktan ibaret. Onda taptığının isminden, evsafından, hayalinden başka bir şey yok.

Dayıma gelince; gözlerime inanamıyorum. Bu azametli adamın gururuna ne olmuş?

Maamafih asıl şimdi insanlığa yaklaşmış. Ne idi o azimet! Onca, gerçi malumatlı bir adamdı. lakin bu malûmat bir taş üzerine hakkedilmişti!

Zehrâ, o gün hiç ortada görünmüyordu. Bizde telaşe düşmüştük. Zeliha'yla beraber ortadan kaybolan Zehrâ'yı bir müddet hatırlayamadık. Teyzemde çiftliğe gelir gelmez evvela Yusuf Cemal'in istirahatini düşündü.

Aradan çeyrek saat geçtikten sonra, Zehrâ'yı sordu. Odasına baktım. Yoktu. Evin bütün odalarını aradık. meydanlarda yok.

Nihayet "bibi" ye bir yere sormak aklıma geldi. ihtiyar köpek önümüze düştü. Bahçenin fundalıkları arasındaki bahçıvan kulübesinin önünde durdu.

Kuyruğunu salladı ve tokmağı çevirmek ister gibi, sabırsızlanarak şahlandı.

Kapıyı açtım, yerde, samanlıkların içinde ikisi de diz çökmüştü. Zehrâ, ellerini yüzüne kapamış ağlıyordu. Arkadaşı başında, onu teselli için uğraşıyordu.

Zeliha bizi gördü. Sıçrayarak teyzemin boynuna atıldı. Zehrâ'da ayağa kalkmıştı.

Yüzünde hazin, acıklı yüzünde bir sarılık vardı. Narin yanakları yaş içindeydi. Onu bu kadar harap, bu kadar mükedder hiç görmemiştim.

Hâlâ yabancı gibi uzakta duruyordu. Teyzem onun yanına gitti, saçlarını okşadı.

Zehrâ gözleri kapalı, yalnız ağlıyordu. Teyzem yine tabii, taaccüp edecek kadar tabiiydi. Artık onun başka bir muhabbet kabul edecek tek bir zerresi kalmamış, onunla meşbu' olmuştu.

O gün akşamüzeri, köyden aşk peygamberinin (evet şimdi Ona böyle diyorlar. Bu ismi Zehrâ ile Zeliha koymuş. Teyzem dövmüş. Şimdi herkes böyle söylüyor. Benim de ağzımdan kaçtı. Yoksa yalnız ben, bu ismi söylemiyordum) geldiğini haber alan birkaç kişi toplanmış, ziyarete gelmişti. Bunlardan biri İstanbul'da kendisini tanıyan belediye reisi idi. Üçü pek eskiden mektepten beri tanıyan İstanbullu zabitlerdi. hepsi beş kişi idi. içlerinde birde bahçıvan kadın vardı ki bilhassa en şayanı dikkat buydu. Çünkü bu biçare bahçıvan onu yalnız bir kere, o da on beş sene evvel, çocukluğunda köyde görmüş. Bir gün geçerken, "nasılsın bahçıvan güzeli" diye sormuş. İşte bu kadar

On beş senedir, bu kadın kalbinde onun muhabbetini taşımış.

On beş sene evvel hatırını soranı bir türlü unutamadığını, bahçesinin önünden geçerken ona söylediği sözü bugün söylemiş gibi hatırladığını günden

beri içini yanarak nihayet dayanamayıp geldiğini büyük bir safiyet içinde söylüyor.

Çıplak ayaklarında çarıkları, üzerinde yırtık gömleği... Fakat aşk bütün bunlara bir kutsiyet veriyor.

Hey, büyük ve muhyi aşk; sen ne viranelerden ne kâşaneler icad eder. Ne kadar ölülere bir anda hayat verirsin.

Aşk peygamberini görünce, kendini unutarak koşup boynuna sarıldı. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Öyle güzel ağlıyordu ki, bizi de ağlattı.

Ah, beni yine ondan bahsediyorum. Hâlbuki ben ondan korkuyorum. Zehrâ'nın günden güne yanakları soluyor. Gerçi ona karşı Zehrâ vahşi duruyor. Lakin bu vahşet hem ilk günlerdeki kadar kuvvetli değil. Hem ben ilk manayı inkıyadı [Boyun eğme. Muti olma. Teslim olma. İtaat etme. İmtisal] asıl bu vahşette okuyorum. bir kere **"aşk peygamberi"** ismini ona vermesi kafi...

Fakat şu bahçıvan benim nazar- ı dikkatini celb etti. Bir kere "nasılsın?" demekle kadar minnettar merbut olmak.

" Yusuf Cemal" in bu kadar, alakasıyla insanı kendisine bend etmesinin sebeplerinden biri de; bu alakasının fevkalâde hakiki ve derin olması...

Bahçıvanın halini, bizde uyandırdığı hürmeti İtalyan şair **"Danunicyu"** (İsmi çevirirken hata yapmış olabilirim) nun pek ulvi bir teşbihiyle tasvir edeyim: **"Danunicyu"** çirkindir, fakat kadınlar ona taabbüd edercesine seviyorlar. Bu

münasebetiyle "Danunicyu" aşkı bir hükümdara benzetiyor. Bu hükümdar memleketini gezerken fakir bir kulübede gecelemeye mecbur oluyor. İşte birdenbire bu fakir kulübe bir ehemmiyet kesbediyor. Ve bir ziyaretgâh halini alıyor. fakat oraya gelenler kulübeyi mi görmeye geliyor, yoksa orada misafir kalan hükümdar için geliyor.

Bizimde bu fakir bahçıvancığızda takdis ettiğimiz ne çarıkları, ne cepkeni değil, belki onda misafir olan muhabbet hükümdarı idi.

19 Nisan

Kavalım yerde başını çimenlere dayamış, bezgin ve bitap yatıyor. Bilmem ki neden böyle müşteki. Çalmak için uğraşıyorum. Bir türlü terennüm etmek istemiyor. biraz evvel, kütüphaneden aldığım, **"Ömer Hayyam"** Rubaiyyat Mecmuası da orada. Beş senedir usandığım mütalaaya tekrar başvuruyorum. Kendimi oyalamak ihtiyacım var.

Lakin "Hayyam" bana ne kadar uzak şeylerden bahsediyor. Bunlar öyle şeyler ki, ortada büyük muazzam bir ateş yakılmış. bu ateşin aksi etrafa vuruyor. İşte "Hayyam" bana bu ateşin akislerinden bahsetmeye çalışıyor…**Bu gölgelere elinizi koysanız avucunuz yanmaz.**

Filvaki, renk evrenin şekl u ulvinin şekli …..fakat nerede o asıl ateşteki azametli hararet?

Nerede bu sönük gökler?

Şarap, kadeh, ebediyet… Bunlar güzel. fakat ben bunları nerede, nasıl bulayım? Ve bunlar, benim yeni yeni anladığıma göre,

Ey Hayyam, senin bildiğin gibi değil! "ben neyim?" "bir hiç!" diyorsun

Sen bu hiçte değilsin. Bir varlık, nasıl bir hiç olur! Senin daha varlığın manasından haberin yok.

Kitabı baştanbaşa şiddetle bitiriyorum.

Tekrar kavalı mı alıyorum. Yedi senedir bana dert yoldaşı olan kaval, sen söyle.

Fakat o da bana aradığımı terennüm etmiyor. Bir iki nefesten sonra onu da, o kadar vakit hemhal olan yoldaşımı da otların arasına fırlatıp atıyorum. Ayaklarımla çiğneyip kırıyorum.

Sonra ağaçların arasında yalnız asabi geziyorum.

2 Mayıs

Bana kavalını kırdırıp "Hayyam"ın kitabını paramparça ettiren, ondan gördüğüm canlı varlık oldu. Sadâsında, nazarlarında öyle bir tesir var ki…. Taş, insan ne bulsa yakıyor.

Sonra dikkat ediyorum, hiç kimseyi ihmal etmiyor. Herkesle o kadar alakadar ki, bir vücut bu kadar kişiyle böyle candan nasıl alakadar oluyor, bunu aklım almıyor.

Benimle bende daha ziyade meşgul oluyor. Sonra ötede bir Süleyman'ın öksürüğünü unutmuyor. onunla

konuşmaktan zevk alıyorum. Her mübahaseden sonra mutlaka yeni bir şey öğrendiğimi hissediyorum.

13 Mayıs

Düğün fecirden evvel; Yusuf Cemal; Zehrâ, Zeliha ormana kadar gittik. Bahar açan ağaçların altındaydık.

“Aşk Peygamberi” kendi parçalarından “aşkın doğuşu” nu anlatan bir valsi kemanla çalmaya başladı.

Bazen kendi de teganni ediyordu. Hakikaten harikulâde bir ses… Eğer devamlı olarak söylese hepimiz bayılacağız. Güneş henüz doğmak üzereydi. bulutların kavuştuğu yerde yavaş yavaş görünmeye başladı. “aşkın doğuşu” da bitmişti. Fakat manzara ile bu beste o kadar hem ahenk idi ki, hepimiz mest olmuştuk.

Ben kendi kendime dalmıştım. birden bire ani bir hıçkırık sesi ile uyandım. Yanımda ani bir hareket oldu. Zehrâ hıçkırarak kendini “Aşk Peygamberi”nin ayakları altına attı. Zehrâ bütün vücuduyla artık aşkını ilan etmişti. Başımı çevirdim; gözlerimi kapadım. Köşke doğru yalnız yalnız uzaklaştım. Artık bu deftere bir kelime bile yazmayacağım. Belki de yakarım.

fakat garib değil mi? şimdi gönlümden gelen bir sadâ bana diyor ki; sen “Aşk Peygamberi”nde güzellikten başka ne gördün, söyle?

Yoluna kucak kucak çiçek serip tervih [Kokusunu artırma. * Rahatlandırma] eden yine o olmadı mı? ondan kemâli öğrendik. dünyada güzellik ve fazilet varmış, dedik. Daha ne istiyorsun?

3

Şarkta sıcak bir temmuz gecesiydi. aydınlık geniş semânın altında, büyük havuzun başında, dört beş kişilik bir meclisi toplanmıştı.

“Aşk Peygamberi”, yanında yeşil gözlü, küçük ve güzel bir kızla aynı koltukta oturuyordu. Elindeki müzehhep yeşil kâseden ara sıra, bir yudum melisa şerbeti içiyor, bazen onu ağır ağır sarı saçlı genç kızın dudaklarına götürüyor, fısıldayarak içiriyordu.

Etrafında dört kişi daha vardı ki, hepsi de yerde idiler. Zeliha havuzu mermerlerine dirseğini dayamış, ayın yuvarlak bir duru haline bakıyordu.

beyaz kuğular sessizce yüzerek, bazen bu sarı gölgeyi dağıtıyorlardı. o vakit çalkalanan suda küçük altın şimşekler çakıyor, ay kırılmış erimiş gibi bir zaman titriyordu.

Sühâ orada idi. asılı rengi belli olmayan muhtaç ve hisli gözleri ile afakı arıyordu. Tarhın üstünde uyur gibi sessizce oturuyordu

“Aşk Peygamberi” dalmıştı. Kolunu Zehrâ’nın ince beline dolamıştı, yavaş yavaş kulağına böyle söylüyordu:

–Gidecek misin, nereye gideceksin? Ben, senin için geldim.

-Benim için mi geldiniz? Bu muazzam güneşin zemine inmesi kadar muhalif bir şey!...

Nefesi, küçük kızın yüzüne yakıyordu. Zehrâ çekilmek kaçmak istiyordu. fakat o belini sarıyor, ellerini tutuyordu.

"Aşk Peygamberi" bu gece ne kadar kuvvetliydi!

-Demek ki "Aşk Peygamberi"ni bırakmak istiyorsun? Sonra bana şerbetimi kim getirecek?

-Evvelce annem getiriyordu. Bundan sonra Zeliha getirir.

-Yok Zehrâ yok. Ben senin bildiğin gibi vefasız değilim

***

"Aşk Peygamberi" şarkının daima şiir söyleyen latif toprağında, Rumeli'nin bir köyünde dünyaya gelmişti, fakat onun çöl çocuklarına benzeyen ve ateşin bir mizacı vardı. o kadar taşkın bir yaramazdı ki kimse başa çıkamaz, sırf tatlı ve sevimli olduğu için çekilen yaramazlıklarına tahammül etmekten, boyun eğmekten başka çare bulamazlardı. Evin dar hududuna sığmaz, açık havada gezer, bu vesile ile hemen köyün yarısının bu müthiş yaramazın elinde çekmediği kalmazdı.

Böyle olduğu halde, sabahları o kapıların önünde boynu bükük bekleyenlerde çoktu.

güya başlarına gelecek ihtiyaçları varmış gibi, yolunu beklerlerdi. köyün büyücek kızları ona gönül verir, tenha yerlere götürmek isterlerdi. "Aşk Peygamberi" bu köyde dokuz yaşına kadar kaldı. Esasen İstanbullu olan pederi

onu alarak İstanbul'a mektebe getirdi. İstanbul'da uzun mektep hayatı geçti. "Aşk Peygamberi" mektep arkadaşları tarafından sevilirdi. O'nun birçok eziyetlerine şikayetsiz katlananlar vardı.

O, her yerde iştiyakla karşılanmış, daima aşk görmüştü. aşk kendini temaşa için ondan zuhura gelmiş. ona hayran olmuştu. "Aşk Peygamberi"nin meftun yüreklerden örülmüş gözle görülmez bir tahtı, aşk ateşinden bir tacı vardı.

***

Bir **"donanma gecesi"**ydi. [Bayramlarda, sevinçli günlerde bayrak, ışık kullanılarak, havai fişek atılarak yapılan şenlik, donanma, donanma şenliği] Hep çiftlikte komşular bir olmuşlar, daha ziyade muhterem bestekarın şerefine çiftlikte büyük bir şenlik tertip etmişlerdi. bahçede rengarenk fişekler, çarhı felekler yanıyor. Saz kâh millî havalar, şarkılar, kâh güzel valsler çalıyordu. Ağaçlarının aralarında yanan şekil şekil japon fenerleri çiftliği hayal âlemlerine benzetiyordu. Gölde birçok çiçeklerle süslenmiş sandallar yüzüyordu.

Zehrâ balkonda yalnız oturuyordu. hava açık bulutsuzdu. yine gökte sahabeler bile görünüyordu. bütün bu ışıklar, nağmelerle alakadar değildi. annesini düşünüyordu. Acaba yine, niçin bu kadar kederliydi.

İşte, orada minderin üstünde yatıyordu. Ve alnındaki saçlarla oynuyordu. yalnız başında o mavi işlemeli, kırmızı yastık yoktu.

Birdenbire balkonun kapısı açıldı. "Suzân" gözlerinden ayrılmayan düşünceli bakışıyla balkona geldi.

-Orada için oturuyorsun "Aşk Peygamberi"nin yanına gitsene, dedi.

-Anne, bırak beni, buradan ne güzel etrafı seyrediyorum.

-Olmaz, yukarıda seyret, haydi!

Zehrâ başını eğdi. Salona gitti. Yukarı çıkmayı hiç istemiyordu. sofada küçük, pek hafif bir kandil yanıyordu. Ağır perdelerde, duvarlarda gölgeler bükülüyordu. Vücudu çok yorgundu. Oraya sedirin üstünde yatıyordu.

Kulağına fişek seslerini, bütün gulguleyi istiab eden bir kemân sesi geliyordu:

"Yoktur emeli aşkın o parlak seherinde
Var başka hayat arzın o solgun kamerinde
Şebnemleri, bülbülleri hep eski yerinde
Kır saçları sevdama güneşler saçıyorken"

Musiki döşemenin tahtalarından sızarak bütün vücuduna sirayet ediyordu. yumuşak halıların üstünde tekrar ayak sesleri işitti. Annesi geliyordu. Biraz sonra **"Suzân"** ona sert ve kuvvetli sert ve kuvvetli nazarla emrediyordu.

-Zehrâ, yukarı çabuk çık.

Evde herkes pencereleri üşüşmüş yahut bahçeye, yol kenarına gitmişti. Ortada hiç kimse yoktu. Merdivenleri beraber, karanlıkta çıktılar.

“Aşk Peygamberi”, büyük geniş bir kötülükte pencerenin önünde oturuyordu. Yanında Zeliha vardı. Zehrâ Zeliha yı görünce, dönmek için ısrar etti.

Fakat “Aşk Peygamberi” nin en har (ateşli) gecelerinden biriydi. Bazen elindeki tesbih ile uyanıyor, bazen Zehrâ'nın saçlarını okşuyordu.

Müzika bir aralık durdu. Yine uzaktan sermest, tahammülsüz bir tambur sesi geldi. Kadir, haşmetli aşk neşreden, yüksek başında muhrik [Yakan. Yakıcı. * Çok acıtan. İhrak eden] bir yıldız, parlayan “Saba” güya küçük bir kızın taze dudaklarından öpüyor ve ona böyle damla damla, aşkı anlatıyordu. Birdenbire “Aşk Peygamberi” Zehrâ’nın omuzunu sıktı.

-Bu peşrevi seviyor musun? Dedi. Güya hala dedi ki:

-Ben onun nağmeleri arasında yaşıyordum. onun teranelerinden, onun aslından ibaretim.

Kamere doğru, göle kadar yürüdüler. Yolda fişekler, mehtabların yorgun ziyaları arasında “Aşk Peygamberi” küçük kıza:

-Sen gönlümün yıldızısın! Dedi.

Hala fıskiyeden rengârenk sular dökülüyordu. Hala “saba” (yıldızı) göklere doğru yükseliyordu.

……Ertesi sabah, soğuk bir sonbahar güneşi Zehrâ ile Zeliha’nın dağınık odasına utana utana girdi giriyordu. çünkü ikiside yarı çıplaktı. Biri yatakta gözlerini ovarken, diğeri aynanın önünde saçını tarıyordu.

Zeliha yataktan indi, gözlerini ovuşturarak:

–Zehrâ “Aşk Peygamberi”ni rüyamda gördüm, dedi. bana dün gece söylediği cümleyi tekrar etti. hem göğsüme çok kokulu hiç tanımadığım bir çiçek taktı.

Zehrâ, dudaklarını büktü. Yuvarlak, pembe omuzundan kayan gömleğinin kurdelesini kaldırdı:

–Dün gece ne söyledi? Dedi.

–Hiç… bir şey değil!... “Sen” gönlümün yıldızısın! demişti.

Zehrâ kızardı, saçlarını biraz fazla örseledi. Mermerin üstüne birçok sarı tel döküldü. o sırada Zeliha şarkı söyleyerek panjurları açtı. rüzgar saçlarını etrafa dağıttı. Pencerenin içinde eşi ile konuşan serçe, birdenbire uçarak kaçtı. Zeliha şarkı söyleyerek menekşelere su verdi.

Bahçeye çıktılar. güneş epey yükselmişti. Nemli topraklarını üstünde şebnemler parlıyor; akşam safaları yüzünde temiz berrak damlalar titriyordu.

“Aşk Peygamberi”nin pencereleri sımsıkı kapalıydı. perdeleri hala açılmamıştı. Hâlbuki her sabah pencerelerine taş atarak onları “Aşk Peygamberi” uykudan kaldırırdı.

Birdenbire yeşil perdelerden birinde ufak bir hareket oldu. Zehrâ'nın yüreği acı acı çarptı. Zeliha'yı orada yalnız bırakarak koşa koşa taflanların arasına karıştı.

İşte bu vakıadan beri Zehrâ "Aşk Peygamberi"nin yanına sokuluyordu. eskisinden daha vahşi duruyordu. hatta çiftlikte herkes görünüyordu…

…Bir akşamdı… derede "Aşk Peygamberi"nin emrine amade olan sandalcı Ahmed Ağa sabırsızlanıyordu.

Ay hayli yükseldiği halde, daha hiç kimse yoktu. acaba bu akşam ne için geç kalmışlardı? Ahmed Ağa sandalın koyu eflatun döşemelerinden, aynı renkteki elbisesiyle hemen ayrılmıyordu.

Bir zaman böyle hareketsiz dudu. durgun sularda balıklarının dalıp çıkararak açtığı yuvarlaklara daldı ve bekledi. Hala gelen giden yoktu. Ahmed Ağa şapkasını, sırmalı ceketini sandalın döşemelerine çıkardı. kollarını sıvayarak derenin suyuyla sandalını yıkadı. tekrar yerine oturduğu zaman etrafına birçok ördek toplanmıştı. küçük heybesinden bir ekmek parçası çıkardı ufalayarak hayvanlara attı. Kendi kendine derenin içinde kürek çekerek gezmeye başladı.

Bu askerlik meselesi amma fenaydı. o giderse kadını çocukları ne yapacaklardı?

Nihayet karşıdan kollarında bir kucak çiçekle Behice göründü. Ahmed Ağa sordu:

-Neredeler?

-Bu akşam yalnız bir kişi gelecek. Sandalcı mahzun olmuştu. hemen günaşırı gezdirdiği bu güzel çifte acaba

ne olmuştu? Destisini dikerek kana kana su içti. Behice kucağındaki çiçekleri uzattı:

-Sen şunları koyuver. Ahmed Ağa demeti aldı. çiçeklerle süsledi. Bu akşam “Aşk Peygamberi” derede yalnız gezdi. Zehrâ'ya gelince bu bir saat zarfında odasında kalbi çarparak gizli gizli ağladı…

Güller geçiyordu. Zehrâ'nın vaziyetini gizliyemiyordu. bütün dünya “Aşk Peygamberi”nin muhabbetiyle yanıyor, ondan başka herşey müthiş bir süratle eriyip gidiyor. Zehrâ onu görmezse, artık yapamayacağını biliyordu.

Yine bir geceydi…. çiftlikten yirmi dakika kadar uzakta, sahilde, deniz kumlara doğru yavaş yavaş küçük dalgalarla çarpıyor. İnce narin kamerin ziyasında parlayan kumsalı okşuyordu.

Deruni bir sadâ, sular kumlara çarptıkça, sükûnet huşu içinde aşkı tekbir ediyordu.

Orada küçük bir kız şalına sarılmış ayaklarını ıslatan dalgaları hissetmeyerek ürkek ürkek dolaşıyordu. Birini bekliyor gibiydi.

Beş dakika sonra güzel münevver çehreli, vücudu adeta dağlara kadar, ziya veren latif bir erkek, süratli adımlarla yaklaştı.

Küçük kız da ona doğru yürüdü. O genç kızın ellerini tuttu. yüzünü yüzüne yaklaştırdı.

-Sevgilim, ben senin için geldim! Dedi.

Genç kız kendine yaklaşan bu güzel çehrenin gül kokan ve ateşin nefesiyle iki kere sarhoş gibi sallandı....

Beş on adım yürüdüler. Orada beyaz yelkenli küçük bir kayık duruyordu. Mehtabın saf ziyasi altında, oda aşkla mest olmuş gibi, ilahi bir sükûn içinde bekliyordu.

"Aşk Peygamberi" Zehrâ'nın elinden tuttu. Kayığa bindiler. Yan yana oturdular. "Aşk Peygamberi" kolunu Zehrâ'nın omzuna koymuştu. yavaş yavaş sahilden açıldılar.... Gittikçe uzaklaşıyorlar, köyün hafif ışıkları birer birer dinleniyor, engine doğru parlayan sakin denizde gittikçe açılıyor, genişliyordu

-Zehrâcığım, o semavi gitarı çalıp aşka davet edenin kim olduğunu anladın mı?

Zehrâ hayret içinde:

-Siz, bunu nereden duydunuz?

O gülerek:

-Senin kalbinle aramda o kadar rabıta bulunmasın mı? Senden duydum.

"Aşk Peygamberi" yalnız aşkın verdiği bir salahatiyle Zehrânın kalbine tasahub [Sahip çıkma, benimseme. * Koruma. * Arkadaşlık etme] ediyordu.

Zehrâ bu gece büsbütün sarhoştu. esen bahar rüzgarından, o daha güzeldi. Her şeyden; suyun latif sadâsından, kamerden, denizden onun aşkını dinliyordu.

-Bu gece ne kadar solgun!

–Niçin Zehrâcığım? Bilemiyorum ki!

Zehrâ bilmiyor değildi. "Aşk Peygamberi" nin güzel çehresini gördüğünden beri kamer solmuş, tahtından inmişti.

Fakat bunu ona söyleyemiyordu…

Öyle bir an geldi ki; aşk bu beyaz yelkenli kayığı hiçbir noktasını boş bırakmaksızın ateşiyle istila etti. "Aşk Peygamberi" dümeni elinden bıraktı. Kayık, bi-payan afaka doğru, kendi halinde doğrudan doğruya aşkın tasarrufunda akıp gitmeye başladı.

4

ZEHRÂ’NIN DEFTERİ

Niçin, böyle etrafımda dolaşıyorsun?

Bu yakıcı sadânla burada ne arıyorsun?

Gözlerindeki ilahi ateşle, sen buraya nereden geldin?

Bazen gözlerim senden başka hiç bir şey görmeden uzaklara doğru dalmış, bazen kalbimi halecan [Titreme. Kalb çarpıntısı. Heyecan] içinde buluyorum.

Kendimi avutmak için gözlerime kameri, dağlardan inen narin suyu, gökteki mavi yıldızları gösteriyorum. Lakin gönlüm söz anlamıyor, kameri fersiz buluyor. baharda açan güle bin kusur buluyor. çağlayan suya dönüp bakmıyor bile....

Kendime gelince senin hayalinle gönlümü rahatsız buluyorum. bütün aile sema bana âteşîn bir lisanla senden bahsediyor, seher vakti esen rüzgar, senin aşkla meşbu’ [doymuş.] esiyor.

Seni gördüğümden beri cihan bana renksiz geliyor.

Doğan güneş, geceleri parlayan yıldızlar bakamıyorum. Çünkü senin nefeslerinle, serapa aşık olan tenin hararetiyle teshir edilmiş o ilahi havayı teneffüs ettim. baharda açılan gülü koklayamıyorum.

Her taraf yine bana ateşin geliyor. sen yanımdan gidince böyle ellerim, gözlerim, bütün zerrât (zerrelerim)

vücudum yanıyor. Kendimi de adeta ateş zannediyorum. Ah o ateştir. İnanamayan bir kere temas etsin.

Senin muhabbetinin nuru içinde Zehrâ'yı bulamıyorum. Onun rayihası sensin. Teni ve canını sensin. Aşkı olan rayihası sensin. başka ne kaldı güzelim?... Benim her şeyimi al. Bana talik (alakalı) eden hiçbir şeyi bende bırakma. ah yalnız şuraya, gönlüme dokunma. Çünkü orada sen varsın!

Çobanı mı? Çobanı severim. Çünkü onun sevdiğime bir cihetten şeklen nispeti vardır! İnce ayın taze aydınlığında geceleri sürüsünü otlatan çobanı gördükçe, içim titrer. aşk sürüsünün başında sevdiğimi tahayyül (hayal) ederim. “Ay”a benzeyen sevdiğimi tahayyül ederim.

Demin o mukaddes geceyi, seninle ilk defa temas ettiğimiz şenlik gecesini okumak için defterimi açtım.

Hürmetle diz çöktüm. öyle okumaya başladım. ben o zamandan beri ne kadar değişmişim. o vakit çok kuvvetliymişim.

Dinle dinle, bana senden başka dünyada bir şey kalmadı. Seninle buluştuğumuz bu odada, demin yine mumu yaktım. Yatağa yaklaşıyordum. Seni orada göreceğimden ümitvardım.

Bir müddet oraya baktım, göremediğim mumu üfledim. bir zamanda karanlıkta vasıtasız görmeye çalıştım. Niçin gözlerime de kalbim gibi görünmedin.

bu gece aya ne olmuş? Yanında yalnız bir yıldız var. her gece tahtının etrafını dolduran binlerce güzel içinde seyran eden muhteşem aya ne olmuş? bu gece yanında bir tek yıldız var.

Tekmil sema nurlar içinde. Derinlerde bütün yıldızlar sönmüş. Yalnız ikisi etrafı unutarak sevdaya gark olmuşlar.

***

Sühâ, bir sabah Zehrâ'yla Zeliha'nın siparişleri için İstanbul'a inmiş.

Vasıl olduğunun ikinci günü, birçok mağazalara girdi çıktı. yorgun bir halde istasyona giderken eski lise arkadaşlarından "Fahri" ye tesadüf etti: Bu o vakit, kansız, zayıf bir şeydi. Şimdi Sühâ'nın karşısında gördüğü bu düzgün kıyafetli, şişman vücutlu adamla, o çelimsiz çocuk arasında ne kadar fark vardı…

O, Sühâ'yı niye hiç değişmemiş buldu. Filvaki Sühâ'nın gözlerindeki serazad [serazat, özgür, hür bir şeye bağlı olmayan] çocuk saffeti daha sönmemişti

Beraber yürüdüler, hava karanlıktı. şiddetli bir rüzgar esiyordu. caddeden toz tufanları kalkıyor, sarı çürük yapraklar mütemadiyen dönüyordu. Herkes yağmura tutulmamak için fırtınanın sevkiyle koşuyordu.

"Fahri", ticaretle uğraştığını söyledi. Tavırlarına hakimiyet ve itimat gelmişti. Artık eski "Fahri" gibi sakin çekingen durmuyordu. Para ve latif hayat onu güldürmüş olacaktı.

Maziden bahsederlerken, Celâl'de ait olan ufak bir hatıra geçti; bir gün üçü beraber coğrafya dersinden kaçmışlardı. Fakat su fıçılarının arkasında yakalanmışlardı. aldıkları tevkifler [Alıkoyma, tutma. Hapis olarak bekletme.] o vakit ne kadar acı gelmişti.

Fakat Fahri Celâl'den biraz değişik, şüpheli bir sesle bahsediyordu. Sühâ, acaba hasta falan mı, diye merak etti, sordu. Fahri'nin gözleri mantosunun etekleri uçuşan esmer bir kadının bacaklarında tamamen onunla meşguldü. Dalgın dalgın cevap verdi.

Celâl bir vapur seyahatinde bir hafta evvel kalbinden ölüvermişti. Sühâ hayretten isyana, elemden tevahhüşe kederden kedere düşerek, bir zaman daldı, düşündü.

İnanamıyordu, ya rabbi, o kadar zaman beraber yaşamışlardı. o kadar zaman kadar kanlarının harareti birbirine geçmişti. Nasıl, Celâl aynı hayattan kopup giderilirdi? Sanki ruhunun yarısı uçmuştu. kendi sesi başka bir sesmiş gibi, yabancı uzak geliyordu.

-Fahri bana tahsilat veremez misin?

Fahri onu şimdi, bir şekerlemeci dükkânına doğru çekiyordu. Sühâ taaccüp etti:

-Burada ne yapacağız? Dedi. Fahri camekânlardaki şekerlemeleri süzüyordu:

-Soğuğu duymuyor musun? Rüzgâr bizi uçuracak. şurada oturalım! hem konuşur, hem de yeriz.... bu sözden büsbütün müteessir olan Sühâ'yı kolundan çekti.

Zorla içeri soktu. O, Fahri'nin gözlerinden, dudaklarından, vücudundan iğreniyordu.

Deniz, karşıda isyandan morarmış, köpürüyordu. yağmur gökten toplanarak, teessür anlarında gözlerde birikipte akmayan yaşlar gibi hala yağamıyordu. Fahri hem şekerleme yiyor, hem anlatıyordu.

“Medaniye” ye beraber seyahat ediyorduk. Gece yarısı, sıcacık yatağımdan fırladım. Zaten fırtınanın gürültüsünden, sallantıdan daha yeni dalmıştım. biri kapıyı vuruyordu. Açtım. Bir amele Celâl'in hastalandığını haber verdi. Koştum Celâl'in kamerasına girdim. kalbi durmak üzere idi. yarım saat yaşadı. Ertesi gün Medaniye' ye yakın bir mezarlığa gömdük.

Fahri birden bire bir şey hatırlayarak durdu.

-Oh pek iyi oldu da, seni gördüm. Celâl bana sana söylenmek üzere bir haber havale etmişti. ölüm halinde bana dedi ki… dur bakayım, evet dedi ki:

Sühâ'yi görürsen söyle… eğer Yusuf Cemal Bey'e bir gün rast gelirse, onu görmeden, öleceğim için, gözlerimin arkada kaldığını söylesin, beni kalbinden çıkarmasın! Kuzum Sühâ; bu Yusuf Cemal Bey de kim? tuhaf çocuk.

Bu üç dört cümle ile şekerleme yiyerek anlatılan ölüm hikayesi Sühâ'nın kalbine bir ok gibi yaktı.

Sanki tekrar çocuk oluyor, mazide tekrar yaşıyordu. Mektep, bahçe, kumluk… Hepsi gözlerini yaka yaka

tekrar ö güne geliyordu. Yalnız bütün bu eski şeylerin, uzak ve geçmiş günlerin hatırasına

Şimdi büsbütün tahammül edemiyordu. Artık hepsi yarı yarıya ölümün göğsüne çekilmişlerdi. Bugün Sühâ'nın çok gamlı, çok zayıf bir günü oldu. Çiftliğe döndüğü zaman, gözleri soğuk ve yaştan kızarmış, kalbi atmaktan yorulmuş gibi yavaşlamıştı

Akşam yemeğinden sonra, “Aşk Peygamberi” Sühâ'yı yanına çağırttı. kameriyenin altında ayakta duruyordu. bu gece, boyu her zamandan daha uzun görünüyor, vücudu büyük bir ihtişam içinde yükseliyordu. gözlerinde şaşaaların, fusunların mağbudu olan rabbani güneş vardı. arkasına uzun siyah bir manto giymişti. çehresi bakılamayacak kadar kuvvetliydi.

Hiç kımıldanmıyor ve insan karşısında yok olmaktan korkarak küçülüyor, küçülüyordu.

Zaten bugün, zavallı Sühâ'nın çok karanlık, çok hicranlı bir günüydü. Şekerleme yiyerek, rüzgardan açık kalmış bir kadının bacağına bakarak tasavvur edilen ölüm hikayesi, ruhunu yara içinde bırakmıştı.

Şimdi Sühâ büyük peygamberin kalbinden doğan gözler önünde feda edilmeyecek mukaddesat tasavvur edemiyordu.

“Aşk Peygamberi” onun bütün melalini bütün zaafını biliyordu. Şefik ve rehâkârdı. zevk verici yumuşak eliyle Sühâ'nın saçlarını okşadı. daima büyük hislere hitap eden serazad bir sesle:

Sühâ dedi. Sonra, güzel sesini biraz daha alçalttı ve kalbini titreten bir ahenkle tekrar etti:

–Sühâ?

Sühâ sakindi, bilhassa Celâl'in ölümünden çok müteessir olmuştu. "Aşk Peygamberi" beraber gezmeyi teklif etti. Gök tamamıyla bulutlara örtülüydü. Sık sık şimşek çakıyor, gök gürlüyor içinde ağaçlar çatırdıyordu.

Tekmil Celâl' içinde olan etrafı, bütün bu şiddeti ile beraber gözledi. "Aşk Peygamberi"nin yüksek bir mevzun vücudu bu fırtınalar ortasında bir kat daha güzelleşiyordu. İhtişamı daha aşikar görünüyordu.

Sühâ'nın elinde elektrik feneri, beraber yanyana yürüyorlardı. Şuradan buradan konuşa konuşa habersizce **"Kör Irmak"**a kadar gelmişlerdi. burası çiftlikten epey uzaktı. iki küçük dağın arasında kuru bir mağara halini alan "Kör Irmak" vaktiyle akarmış.

Kayaların üzerinde suyun oyup bıraktığı öyle nakışlar öyle güzel şekiller vardı ki, sanatkâr onu yıllarca uğraşarak belki meydana getiremezdi.

"Aşk Peygamberi"nin burası pek hoşuna gitmişti.

Ne güzel! ne güzel! Diyordu.

Ay bulutlardan kurtulmuş, altın ağını zemine tekrar atmıştı

Fırtınada biraz hafiflemişti. kaarlarının bazıları o kadar incelmişti ki, adeta dağılacak gibiydi.

insan bu oymaları, bu rakik nakışları gözüyle incitmekten korkuyordu.

-Burası nedir, Sühâ?

-Köylüler **"Kör Irmak"** diyorlar. vaktiyle içinde bir ırmak varmış, kurumuş.

"Aşk Peygamberi" birdenbire onun sözünü kesti.

-Bak Sühâ, dinle!..... bir ses… işitiyor musun?

Sahiden bir ses, tatlı bir su sesi geliyordu. sadânın geldiği cihete doğru gittiler. Kayaların arasında damla damla bir su akıyordu.

Sühâ; bir suya, bir "Aşk Peygamberi"nin dağların, eflak'ın aşık olduğu yüksek vücuduna bakıyordu. Ya Rabbî, bu kör ırmağa hayat getiren onun aşkına temasül olan bu har (canlılık-ateş) vücudu mudur?

Sühâ onun gibi tavsife gelmeyen güzel görmemişti. Bu letâfet ve füsun onun vücuduna münhasır değildi, bu ateş nereden geliyordu?

Bu yalnız tenin güzelliğinden ibaret olamazdı. onda öyle bir harikulade bir tesir vardı ki, insanı beşeri hislerden uzaklaştırıyor, ilahi bir şelalenin suyundan çehresini, gözlerini yıkıyor, keşfedilmemiş rabbani bir vadinin ateşi afakına atıyordu.

Pırıl pırıl ne güzel bir su!.... Bir müddet daha dinlediler küçük ince sadâsına doyulamıyordu.

"Aşk Peygamberi":

-Su…… Ne güzel şey! bak deminden beri sadâsını dinliyoruz. hiç usandık mı?

Mağaradan çıktılar. Lakin daha kestirme olsun diye, dağın üzerinden geçmek istediler. yarı yolda bir uçurum önlerine çıktı.

“Aşk Peygamberi” bir anda uçurumu geçti. Sühâ’ya elini uzattı. Fakat bu hal Sühâ’nın gururuna dokundu, uzatılan eli tutamadı. O da kendini attı. ayağı bir çalı yığınına takıldı.

Bir kayaya zor tutundu. az kaldı, büsbütün yuvarlanıyordu.

“Aşk Peygamberi” onu elinden tuttu, çekti. fakat Sühâ zor doğrulabildi. çünkü bir dizi yaralanmıştı.

***

Aradan birkaç hafta geçmişti. Sühâ ateş kayanın üzerinde oturuyordu. havada yağmurla karışık soğuk bir rüzgar esiyor, yavaş yavaş “yolcu çeşme” nin sesi geliyordu.

Ah askerlik mi? demek ki Sühâ askere gidiyordu…. sonu meçhul olan bu gidişten adeta ürküyordu.

Onlar gideli artık üç gün oluyordu. etrafta ne derin bir sessizlik ve matem vardı.

Zehrâ. Zehrâ, şimdi onunla ruhani aşinalığı olan fakat hüviyetinin mütehakkim nüfuzundan büyük bir kısmını da yavaş yavaş kaybetmiş olan bir vücuttu.

Sühâ, yalnız düşünüyordu. Hayatında sevdiği değil de sevmeye özendiği kadınlar kıvılcım ziyasi gibi kapanıp kapanıp gidiyormuşlardı.

Kendine en fazla yakın bulduğu Zehrâ da, işte haberi olmaksızın kalbinin büyük bir kısmını boş bırakmıştı. Ona adeta tarif edilmez bir yakınlık muhabbetle merbuttu (sevgiyle bağlıydı). Lakin bu aşka pek benzemiyordu.

bu gece acaba için bu kadar mahzundu. Kalbinde tahlili pek müşkül bir acı, bir yara vardı. Bu yara nerede açılmıştı?

Bir aralık "Kör Irmak" a kadar gitmek için bir arzu hissetti. Niçin bundan da haberin yoktu. Ne olur, "Aşk Peygamberi" gitmeseydi. Onu etrafın yalnızlığı içinde sesle söylerken, kendi de taaccüp etti. fakat kalbinden mukavemet edilmez bir arzu geliyordu.

-Keşke, o gitmeyeydi! Onun sesinde, sözlerinde, çehresinde Sühâ'yı teskin eden, ruhi ruhunu yıkayan bir hal vardı.

Şimdi pek yalnızdı. hiç kimsesi yoktu. yavaş yavaş kalktı. biraz avunurum, ümidiyle yürüdü. Zeliha'nın odasına gitmeye karar verdi

Zeliha'yı odasının penceresinde bir iskemle üzerinde buldu. rengi sapsarıydı. hiçte uyuyamadığı anlaşılıyordu. Sühâ, Zelihacığında ona, o "Aşk Peygamberi"ne gönlünü verdiğini biliyordu.

Nedir bu, herkes onu bu kadar niçin seviyor? işittiğine göre

Onu böyle aşkla sevenler pek çokmuş. o sırada gözü Zehrâ'nın yatağına ilişmişti. Köşede üzeri örtülü duruyordu.

Bu birçok hatıralar saklayan odadan bilhassa hatıraların en canlısını söyleyen Zeliha'nın gözlerinden kaçtı. arkasına bakmadan odadan çıktı…

……. Ertesi günü, Sühâ evrakı cebinde İstanbul'a gidiyordu. "Yolcu Çeşme"nin önünde geçerken adımlarını yavaşlattı. o siyah yıldırmalı köylü kadını tekrar göreceğim, zannediyor ve eski sözlerini tekrar işitir gibi oluyordu.

Hava soğuk, çok soğuktu. bulutlar bazen aralanır gibi oluyor, bazen seyrek seyrek yağmur yağıyordu. omuzlarını yakasını kaldırmıştı. İhtiyar bir sokak köpeği, kâh arkasından, kâh önünden mütemadiyen koşuyordu. Tüyleri sırılsıklam olmuş, üstündeki tozları ıslanarak tahvil etmişti. dili dışarıda, gözleri bi-dermandı. acaba böyle nereye ve niçin koşuyordu?

Sühâ, Çağlayan'ın köprüsünden geçerken ellerini ceplerine soktu, fakat birdenbire soğuk bir cisim parmaklarına temas etti. bu evrak zarfıydı. Çıkardı. elinde muayene ederken rüzgar esti, zarfı uçurarak suyun içine fırlattı.

Sühâ sahile çıktı. Kâğıt, bir taşa ilişmiş duruyordu. Bastonunu suya batırarak dayandı ve zarfı aldı.

üstündeki yazılar dağılarak bozulmuştu. Bir ağacın kökündeki yosunlu taşın üstüne oturdu. Zarfı kurutmak için bir taşa tutturdu. Düşünüyordu:

Ölüm mü?....

bunu hayatında daha hiç tahlil etmemişti. mümkün değil, Sühâ, ölemezdi. Yaşayan, hisseden….. Seven bir adam ölemezdi. Oh ne mümkündü?..... İşte, kalbi atıyordu. gözleri suyun akışını, yaprakların titreyerek döküldüğünü görüyordu.

Ölüm gayri kabil tahkik bir seraptan ibaretti.

Böyle düşünürken eliyle yerdeki çamurları kazmıştı. Ve bir cam parçası parmağını kesmişti. şimdi yerler kan içindeydi. Elini suya soktu, yıkadı, sonra mendiliyle yarasını sardı……….

Dairenin önüne geldiği zaman, ihtiyar bir adam çamur sellerini ve yaprak döküntülerini süpürüyordu. O geçerken bekler gibi yaptı. Sonra hemen işe devam ederek Sühâ'nın üstünü büsbütün kirletti, çamur içinde bıraktı.

Merdivenlerden düşkün kıyafetleri adamlar telaşla inip çıkıyorlardı. O, hala endişesizdi. İkinci katta kumandanın oda kapısının önü, insanla dolu idi. karanlık koridoru zayıf bir elektrik lambası yarı yarıya aydınlatıyordu. Sühâ kalabalığa yaklaştı. kapının arkasında hademe oturmuş, esneyerek saatini kuruyordu.

Bir müddet, hemen yarım saatten fazla orada nöbet bekledi. nihayet içeri girdi. Yazıhanede oturan paşaya zarfı uzattı

Bu iri vücutlu, biraz laubali tavırlı bir adamdı. temiz sarı gözleri Sühâ'ya dikkatle bakıyordu. Bu, herhalde iyi bir insandı. halinde bir kumandan sertliği görülmüyordu.

Bir mücevherci ihtimamıyla gözlüklerini düzeltti. zarfı şişman elleriyle yırtarak, yazıyı tetkik etmeye başladı. kulağına musallat olan uyuşuk bir sineği, küçük bir tokatla öldürdü. Kalpağını arkaya attı. biraz düşündü sonra kâğıdı masanın yeşil çuhası üstüne koyarak, Sühâ'nın yüzüne lakaydane, şöyle bir baktı. yukarıdan aşağıya süzdü. sonra bir sigara yaktı.

Sühâ ayakta, demir sobanın uyuklarına biriken tozları dağıtıyordu. Bir hafta sonra Erzurum cephesine sevk edilecekti…. muhtez [Titreyen, ihtizaz eden] müteheyyiç kalabalık gittikçe sabırsızlanıyor. artık kapı vuruluyordu. o sırada, iri iri kar yağmaya başladı. pencerenin önüne iki firari kuş kondu.

Kumandanın pek, yeni mühim bir mesele aklına gelmiş gibi, kağıdı çekmeceye attı gözlüklerini düzelterek kapıya doğru:

-Gir dedi .... tabi bu, aynı zamanda: çık demekti.

Sühâ, kendi sokakta bulduğu zaman her yer bembeyazdı. Hava, iyiden iyiye karışmıştı. Kar gözlerinin içine giriyordu. öyle soğuktu ki, rüzgar yüzünü ellerini yakıyordu.

İşte artık herşey bitmişti. yarın öbür gün, büsbütün asker olacaktı. Belki daha hiç dönemeyecekti.

Eski neşesi tamamen sönmüştü. sanki bir harabenin altında çıkmıştı. Uzun bir baygınlıktan sonra yaralar içinde ızdıraplar içinde hayata yeniden doğmuştu. bütün vücudu ızdırab içinde, ruhu melal içindeydi

Ah dünya pek acı zalim idi.

Kardan bembeyaz duran yolların ötesine berisine dükkanların ışığı vurarak yer yer garip parıltılar hasıl oluyordu. Yüzü, bilekleri erimiş soğuk kar parçalarıyla doluydu.

Böyle bir zaman yürüdü. Habersizce "Karaköy"e kadar gelmişti. vakit geçti, artık bir yere gidip yatmak lazımdı.

En yakın yer "Beyoğlu" ydu. Tünele (tramvaya) bindi. İçeride beyaz saçlı, matem kıyafetli bir madam şapkasındaki karıları silkeliyordu. Yanında sarışın, hırçın bir oğlan çocuğu huysuzluk ediyordu. Mutlaka camları açtırmak istiyordu.

Tünelden üşüye üşüye çıktı. Büyük mağazaların önünde, tenha insan cereyanı içinde, o da yürümeye başladı

Kadınların iltifatını celbeden tatlı çehresinden bi-haberdi. bütün bu tanımadığı vücutlardan sıkılıyor ve onlara temas etmekten çekiniyordu

Yalnız camekânlarda hasta benizleriyle boyunlarını büken karizantemelere [Kasımpatılara] karanfillere hasretle bakıyordu. ara sıra koşan otomobillerin

arabaların içinde iki süslü gençbaşı toylar gözler içinde birbirine yaklaşıyor ve belki aradığını bulmak için nafile ile yanıyordu.

Bu gece Sühâ'nın ruhunda garip, vahşi tahavvül [değişme, değişkenlik, dönüşme, dönüşüm] vardı. O hiçbir vakit şiddetle mecbur olmadıkça böyle avare kalabalıklar arasında gezmezdi.

Halbuki şimdi otelleri önünden geçtiği halde içeri giremiyordu. Çünkü yalnız kalmaktan korkuyor

Bir aralık dar, mazlum (karanlık-kötü yer) sokaklardan birine saptı. Burada sıra ile birçok meyhaneler vardı. her taraf sarhoş ağzı gibi içki kokuyordu. onun ayakları dolaşıyor, layenkatı [Kesintisiz, aralıksız] çukurlara batıyordu. Kaldırımın üstünde durdu. Karşıdaki meyhaneden kirli bir ışık taşıyordu. İçerisini bir zaman seyretti. Birkaç şapkalı masaların birinde kumar oynuyordu. Diğeri de, iki Türk delikanlısı bir rum kızıyla şakalaşıyordu. hiçbirisi kırık ve isteksiz değildi.

Bir dakika sonra camın önüne çehresi oldukça muntazam tirşe [gökyeşil (Farsça) teraşe] fanilalı, kabarık saçları boyalı boyalı bir kız geldi.

Sühâ'yı görerek dudakları ve elleriyle işaret etmeye başladı. Sühâ titriyordu ve gönlümde kendine yabancı, karanlık rüzgârlar esiyordu. Yürüdü. Kapıyı açınca yüzüne bir sıcaklık vurdu. birkaç gözün kendisine teveccüh ederek tekrar çekildiğini hissetti. etrafına bakmakdan ocağın önündeki masanın başına gitti.

üstündeki karlı karları silkeledi. Sonra koltuğundaki bezle masanın tozunu alan tirşe fanilalı sarhoş kıza:

–Şarap dedi.

....

Gözlerini açtığı zaman sabah olmuştu. kirli bir yatağın içindeydi. haline inanamayarak, acıtıncaya kadar gözlerini ovdu. Burası küçük, beyaz badanalı bir oda idi. yerler çıplaktı. Köşedeki sandığın üstüne birkaç parça kadın çamaşırı ile tirşe renkli bir fanila atılmıştı. Kalktı, oturdu. bu tirşe fanilanın sahibi kimdi? Hayal mi, hakikat mi kendisinin de bilmediği acı bir sahne, gözlerinin önüne geliyordu.

Tekrar yatağın içine baktı. yanında kimse yoktu. fakat yastığın üstünde kirli bir baş izi vardı. Bir iki gecelik şey olamazdı. kim bilir kaç haris baştan levsle bu hale gelmişti .

Ya Rabbi, Sühâ'nın burada işi neydi? karyoladan indi. Elbisesine iğrenmekten, ellerini bile süremiyordu. dışarıdan kadın erkek kahkahaları, tabak çatal sesleri geliyordu. bütün bunlardan başka ağır sefil bir koku nefesini boğuyordu. Sühâ, buraya için geldiğini düşünüyordu. evet buraya nasıl gelmişti? Fakat onu buraya fart furt [aşırılık, fazlalık] elem mi onu buraya sürüklemişti.

Bereket ki şarabın tesiriyle akşamdan sarhoş olmuş kız, onu yatağına yatırmıştı. sabaha kadar uyku ile geçen bir gece ile siyanet [muhafaza–saklama] edilmişti.

Sühâ fevkalâde müteessirdi. Bu sırada karşısında “Aşk Peygamberi”ni gördü. Ona kalben nüfuz eden münevver nazarıyla bakıyordu. Sühâ büsbütün kendini tutamadı. yere kapandı, hıçkıra hıçkıra ağladı…..[manevi yardım gelmişti. Yaptığını zannettiği şeyi, yaptırmayan “Aşk Peygamberi” ydi.] ... neden sonra kendine geldi. Birden kalktı, süratle giyindi. Karanlıkta koridora çıktı. Lakin yolun ortasında şaşkın şaşkın dura kaldı. Orta yerde yarı çıplak iki kişi birbirine sarılmış yatıyordu. Kadın dün gece Sühâ'nın yatağına giren kadındı. Sühâ nefret ve istikrah ile olduğu yerde döndü. Erkek iri yarı bir Rum’du. Kadının üzerinde de yalnız gömlek vardı.

Köpekler gibi böyle yol ortasında,… Aman Ya Rabbi, insaniyet nerede? Kadın Sühâ’ya arsız bir kahkaha atarak baktı. Ondan herhalde kendi lisanınca bir küfür bekliyor gibiydi. Sühâ şiddetli arkası döndü. koşa koşa merdivenleri indi.

yola çıktığı zaman her yer donmuştu. Saçaklardan iri buzlar sarkıyor, bacalarının dumanları bu azim (büyük-muhteşem) beyazlık içinde birdenbire yok oluveriyordu. henüz pek erkendi. Caddeden pek nâdir yolcular geçiyordu. Onların daha bıyıkları ve sakalları buz tutmuştu.

Sühâ, diyordu ki: Ah Celâl bu geceyi sen görmeliydin ne kadar asabileşir, bana darılırdın.

Celâl'in muazzez hatırası gözlerini yaş içinde bırakmıştı. … trenden indikten sonra çiftlik civarındaki dağlarda şiddetli bir tipiye yakalandı.

Gözleri bir adım ötesini bile seçemiyordu. Yolu kaybetmekten korkuyordu, her saniye bir taşlığa, bir uçuruma yuvarlanmak tehlikesi vardı. ara sıra kulaklarını dolduran uğultu arasında çakal sesleri işitiyordu.

O vakit cesareti büsbütün kırılıyor, karların içine yuvarlanmamak için kendini zor zapt ediyordu….

Gerçi bu havada bu yol arabasız geçilemezdi. Hâlbuki Sühâ'nın aklı başında değildi.

On beş, yirmi dakika sonra tipi başladı. Biraz etrafı açılmaya başladı. Fakat şimdi de gittikçe hava kararıyor, gece yavaş yavaş bastırıyordu. kar bütün durdu. çiftliğin ağaçları beyaz birer top halinde gözükmeye başladı

Çiftliğe gitti zaman kapıdan, Süleyman karşıladı. Zeliha rahatsızlanmıştı. Sühâ ıslak elbiselerini çıkardı, Zeliha'nın yanına koştu. Gözleri ateşin içinde idi, yatıyordu.

-Nasılsın Zeliha, ne oldu?

-Hiçbir şey yok. Biraz başım ağrıyordu.

Bu bir başarısı değildi. ah bu "Aşk Peygamberi"! Zeliha kendi hastalığını unuttu. Çünkü Sühâ titriyordu. Arkasına göğsüne fanilalar sokturdu. Ihlamur kaynattırdı. Onun yanına, ocağın karşısına şezlonga yatırdı. [Üzerine

uzanılabilecek biçimde ayarlanan, döşeme yerine bez gerilen bir tür taşınabilir koltuk]

Zavallı Behice sıkıntıdan terliyor, Sühâ'yı ısıtmak, Zeliha'ya bakmak için oraya buraya koşuyordu. Sühâ ocakta titreşen alevlere gözleri dalarak düşünüyordu. Zeliha'yı burada bir başına nasıl bırakacaktı. Gerçi Behice ile Veli Ağa vardı. Fakat bunlar bir anaya babaya bir kardeşe benzeyebilir mi? Zeliha adamakıllı hasta idi.

**

Bir hafta sonra idi. dehşetli bir ayaz olmakla beraber, kar durmuştu. iki kardeş sümbül tarlasına kadar gittiler. yerler yüzden çatırdıyordu. Ağaç dallarından ağılın damından sarkan buzlar, güneş ziyası görmeyen tahtelarz [yeraltı] tuz mağaralarını hatırlatıyordu. Ağaçlar çiftliğin binası, bulutlar bembeyazdı.

-Zeliha, şuraya bak! ben burasını ömrümde bu kadar hazin bulmadım.... fakat sen üşümeyesin. şöyle atkıyı boynuna iyi sar!...

Burası iki dağın kavuştuğu yerde, derenin kenarında çiftliğin en güzel yeriydi. bilhassa “Aşk Peygamberi” burasını çok severdi

Zeliha dalgın dalgın etrafına bakıyor, sanki burada birini arıyordu. Dere donmuştu. Sümbül tarlasının yerinde yüksek yer kar tabakası vardı. Güya kar onu da kıskanarak örtmüştü.

Zeliha bir aralık mutadı hilafında şedit tesirle [adeti olmadığı bir şekilde sert bir şekilde] dedi ki:

Ah keşke Sühâ, Erzurum'a senin yerine ben gideydim!

Sühâ, hiç sormadı. Derin bir sükûttan sonra yürüdüler. Derenin köprüsünden geçtiler. yamaçtan dağın zirvesine doğru ikisi de dalgın ilerliyorlardı. Zeliha:

Sühâ sana bir şey söyleyeceğim. fakat evvelden söyleyeyim, beyhude (boşuna) itiraz etme. nasıl olsa, bence takrir etmiş bir fikir. beni bu karardan vaz geçirmeyeceğin için beyhude yorulma. sen on güne kadar gidiyorsun. Bende kendime gidecek bir yer buldum.

- Nasıl gidecek bir yer?

-Hiç… uzak köylerden birine bir mektepte müderris olup gideceğim. hem her şey hazır. Senin uğraşmana, yorulmana hacet yok. İstidayı (dilekçeyi) ben geçen gün götürüp kendim verdim.

Birkaç gün içinde, bugün yarın tayin edileceğinden eminim. Çünkü neresi olursa olsun razı olacağımı söyledim. Hiç hayret etme. Bunda şaşılacak ne var? Çiftliği Veli Ağa ile, dadıma bırakırız.

Sühâ biraz kendini toparlayarak...

-Zeliha, kardeşim ben seninle konuşmak istiyordum. birazda üzerinde ağabeylik hakkım yok mu?

-Ne konuşacağız? Bunda konuşulacak bir şey yok ki…. sen gidince yalnız kalmak istemiyorum. hepsi bu kadar

Zeliha konuşmak istemiyor, hatta gözlerini bile Sühâ'nın gözlerinden kaçırıyordu…

İki gün Sühâ kardeşini bu kararından vazgeçirmek için bütün kuvvetiyle uğraştı. bir kere narin vücudu cefaya nasıl tahammül edecekti. Elbette yalnızlık, gurbetin ümit edilmez birçok mihnetleri olur. Zeliha bunlara karşı gelebilecek miydi?

Fakat Zeliha hiç söz dinlemiyordu. sözleri tebessümle karşılıyor, ekserisi ne cevap vermiyordu. İki gündür büsbütün sararmış, erimişti.

Nihayet tayin emri geldi. Sühâ artık söz geçirmeyeceğini anladı. Ne şu bir, iki senelik askerliği bitince avdet ederek (dönünce) beraber geçirecekleri günlerin hayali va'di, ne Zehrâ'dan bahseder gibi yaparak, "Aşk Peygamberi" nin bir gün tekrar buraya gelmesi ihtimali, hiçbir şeyi onu fikrinden vazgeçiremiyordu.

Veli Ağa bir tarafta, Behice bir tarafta ağlıyor, Süleyman ise: bende küçük hanımla beraber gideyim,…diye yalvarıyordu. Zeliha onu da almak istemedi. Bavulunu hazırlattı. Hep beraber Sühâ, Süleyman, biçare Veli Ağa, Behice iki kardeşi selametlemeye İstanbul'a indiler

Yoldan Zeliha'dan başka herkes ağlıyordu. Sühâ'nında daima gözleri, daima nemli duruyordu. zaten onunda sevki yakındı.

Vapurun güvertesinde hareket zamanını bekliyordu. Sühâ, Zeliha'ya dedi ki:

–Bak, Zelihacığım. Yazık ediyorsun. beyhude kendini harab edeceksin. Sen, o yalnız hayatı kolay mı zannediyorsun? Daha çocuksun, aklın ermiyor. Ben elbette inşallah gelirdim? Sonra, teyzem, Zehrâ, "Aşk Peygamberi" de gelecek yaza mutlaka gelirler. Bizi elbette bırakmazlar. o vakte kadar şurada ne kadarcık zaman kaldı? Ne olur, sabredeydik.

Zeliha dalgındı. İki günü hep gülerek geçirdiği halde, şimdi durgundu. bu sözleri biraz oyalanır gibi dinledi.

Sühâ, belki vazgeçer de döneriz diye, hala ümid ediyordu. Kendi kendine, Ya Rabbi, sen bu çocuğu muhafaza et, diyordu.

Şimdi, kendini de itham ediyordu. daha şiddetle için ısrar etmedim, onu ne yapıp edip vazgeçirmeliydim, diyordu.

Vapur son düdüğünü çalmıştı. iskeleleri almaya başlıyorlardı. Zeliha dudaklarını, bembeyaz olan dudaklarını ısırıyordu. Gözlerinde fevkalade derin bir teessürle Sühâ'ya bakıyordu. hepsi ayağa kalktılar.

–Sühâ sakın bana mektup yazma. Yalnız ben bir iki kelimelik telgrafla çiftlikten senin sıhhatini öğrenirim.

–Niçin Zeliha? Büsbütün dünyadan çekilmek mi istiyorsun? Niçin yazmayayım? Hem ben eminim ki, askerliğim çabuk bitecek, yine inşallah ikimizde çiftliğe döneriz.

Zeliha son cümleyi mahvolmuş, iade olunmak ihtimali kalmayan bir hülyadan bahsedilmiş gibi, mükedderâne ümitsiz bir sükûnetle karşıladı.

Kamarot geldi. Ayrılmaları lazım geldiğini son iskelenin alınacağını söyledi. Çımacılar bağrışıyorlardı. Zeliha Sühâ'nın boynuna sarıldı.

Veli Ağa, Behice sandalda bekliyorlardı. Behice dizlerine başını koymuştu. Sühâ merdivenden indi. sandala atladı. Kabaran denizköpüklerini üzerlerine atıyordu. Zeliha güvertenin demirlerine dayanmıştı. onlara bakıyordu. Sühâ onun bu yalnız haline tahammül edemiyor, yukarı gözlerini kaldıramıyordu.

Kimi köpükler yüksel püskürerek kımıldadı. yavaş yavaş açılıp, süratlenmeye, denizi yararak uzaklaşmaya başladı. Sandal dalgalardan şiddetle sallandı. Sühâ ellerini gözlerine kapadı.

5

ZELİHA'DAN SÜLEYMAN'A TELGRAF

Süleyman, çiftliğe geldiğini haber aldım. Sühâ'yı çok merak ediyorum. Kuzum Süleymancığım, bana, iyice olduğu gibi yaz. Sühâ niçin gelmedi. Senin avdeti (dönüşüne) ne kadar sevindiğimi tasavvur edersin. bu kadar sevenlerin varken, bilhassa mukaddes bir maksat için kurban edilen şeye mükedder olmaktan mümkün mertebe kaçınacağını bilirim.

Zeliha

SÜLEYMAN'DAN ZELİHA'YA MEKTUP

Sevgili Küçük Hanımcığım,

Hala gelmeyecek misiniz?

Size yazık değil mi?

Ne olur artık dönseniz!

Fakat küçük hanımcığım, sakın küçük beyi merak etmeyin. Bir kere halinde acınacak, çok üzülecek hiçbir şey yok. hem keşke onun yerinde ben olaydım. Ona gıpta ediyorum.

Beş sene evvel ordugâhta buruşmuştuk. Onu ilk gördüğüm zaman, epeyce hayret ettim. Çehresi adeta solmuştu. Fakat bilmem ki nasıl, evvelce derinden bakmaya lüzum görmediğim gözlerinde, lakayt görünen

etvarında, şimdi beni cezbeden bir tahavvül hissediyorum. Süleyman deyişinde bile mahzun bir şikayet hissediyorum. Küçükbey benimle buluşmazdan evvel, “Nihal” isminde bir çerkez kızını sever. bu kadın yüzünden iki defa ordugâhtan kaçar. Bereket ki kumandan küçükbeyi çok sevdiği için affeder. kadın hakikaten çok güzelmiş. O da küçükbeye sözde büyük bir alaka gösteriyor. Lakin biraz fazlaca paraya meftunmuş. Küçükbey yüzüklerini, saatini satar. bir koyun tüccarı, zengin olduğunu bildiği için, küçükbey bir müddet ikraz [Ödünç vermek. Borç vermek. * Kesip ayırmak] eder.

Lakin yollar kapanınca korkar. oda parayı keser. Sühâ bu halden büsbütün müteessir olur. tam o sırada, yosma çerkez bir akşam, Sühâ'nın gizlice girdiği kapıyı yüzüne kapar. Üç gün sonra da bir fabrika amelesiyle meçhul bir semte kaçar.

İşte etraftan duyabildiğim bir macera.... buradan sonraki kısmı da benden başka kimse bilmiyor.

bir kere o kumandanın iyiliğini unutamayız. Sühâ'ya, bana, çok fevkalâde müsaadelerde bulundu. Sühâ'ya büyük bir şefkat gösterir, onun rahatsızlığından bahsederek, müsaadelerini etrafa mazur gösteriyordu....

bir gece Sühâ yine dışarı çıkmıştı. bir müddettir, adet etmişti. Geceleri ayazda ne beni, ne kimseyi dinler, böyle ordugâhın karşısında dağlarda gezerdi. O gece bende kaputumu arkama aldım. Arkasından gittim, onu

bir daha geçidinde buldum. Yetişmek için koşmuş terlemiştim. Beni gördü, pek canı sıkılmadı.

–Süleyman sen misin? Dedi. Sonra;

–Gel şurada oturalım! Diye, bana bir taşın üstünü gösterdi. saat 11'i geçmişti. Bilhassa şiddetli bir soğuk yüzümü, ensemi yakıyordu.

–Peki ama, bu vakit bu ayazda burada oturalım mı? dedim.

–Kuzum Sühâ, haydi ordugâha dönelim. istersen uyumayız, oturur konuşuruz.

Kabil değil sözümü dinlemiyordu. öyle ısrar etti ki, nihayet beni de oturttu. zaten başkada çare yoktu. Onu, dağ başlarında yalnız bırakmaya gönlüm razı olmuyordu. ikimizde kaputlarımıza sarılmıştık. O

–Süleyman! Dedi. sende herkes gibi, niçin böyle dağlarda yalnız gezdiğimi, niçin bazı geceler ağladığımı bilmiyorsun. Değil mi? hiç kimseye söyleyemediğim derdimden, bir zerre şikâyet edemem. Çünkü senin saf bir kalbin var. Bilhassa o bir gün senin saçlarını okşamıştı.

o saçlarımı okşamak… Sühâ "Aşk Peygamberi" nden bahsediyordu. hayretten dona kalmıştım. bende belki çerkez güzelinden bahsedecek diye bekliyordum.

– Biliyorsun değil mi? bugün ismini bile anmak istemediğim, o bayağı kadınla olan macerayı, sende duydun. fakat bu kadın, benim muhabbetim iyi rehberlik

ettiği cihetle, onu tevkir [Tazim. Hürmetle anmak. İhtiram etmek.] ederim. Acaba, felaket kadar büyük ve müessir bir ders olur mu?

O meyus günlerimdeydi. Nihal gideli on beş gün kadar olmuştu. Kumandan beni daha serbest bırakıyor, bazen karşısına alarak benimle uzun uzun konuşuyor, teselli etmeye çalışıyordu. Bana on beş gün izin verdiler. bir pansiyonda oturuyordum. bu yalnız günlerimde büsbütün kendimi dinliyor, daha ziyade meyus oluyordum. Nihal'in ihanetiyle kalbim bütün dünyadan büsbütün boşalmıştı.

Bir sabah, tren yolunda geziniyordum. Vagonlardan boşanan yolcular, dağılıp bitmek üzereydi. elinde küçük bir yol çantasıyla, bir yolcunun bana doğru geldiğini gördüm. Yakasını kalkıktı. uzaktan çehresi pek de görünmüyordu. Fakat yaklaşınca haykırdım

–"Aşk Peygamberi"!

İşte Süleyman, tam bir haftayı beraber geçirdik. ah o geceler…. Sabahlara kadar oturur, onunla konuşurduk. ben hayatımı anlatırdım. o dinler, sonra o da bana çok güzel vakıalar söyler, bazen tam gitar çalardı. kendi valslerinden bir iki parça söylerdi: Zehrâ ile teyzemi orada bırakmış, nerede olduklarını söylemedi. Yalnız beni bir gün için görmeye geldiğini söyledi. Halbuki bir hafta kaldı.

Beni o kadar iyi anlıyordu ki, aramızda bu süratle hasıl olan irtibata hayret etmeye bile vakit bulamıyordum.

Şimdiye kadar hiçbir kadın vücudunda dinlenemeyen kalbim, böyle sırf ruhi bir muhabbetle sükûn bulmuştu. ona bir üstadın, bir babanın fart (sırf) muhabbetine benzer bir muhabbetle aşıktım. Yarım saat görmemeye tahammül edemiyordum. Kaç yıldır, hatta daha doğrusu kaç asırdır, berabermişiz gibi, şiddetli bir ünsiyet hissediyordum. Bütün mazi, bütün hayat kalbimden silinmişti. yalnız onunla meşguldüm. o bütün âlemi benim eski telakkilerimden pek başka görüyordu. benim söylediğim gibi, mazi ile bir alakam kalmamıştı. bende onunla beraber düşünüyor, beraber yaşıyordum. ona göre, bu alemde aşktan başka hiçbir şey yoktu.

nihayet vakit geldi. Ayrılırken fevkalâde mükedderdim. ruhum vücudumdan uçuyor zannediyordum.

Aradan epeyce geçmişti. “Aşk Peygamberi”nden hiçbir haber alamıyordum. Kalbim ziyasız kalmış gibiydi. Aylar geçtikçe, kendimi daha ziyade meyus hissediyordum. hayatın bana gösterdiği açlıklarından canım yanmıştı. bütün insanlığım da adeta mahvolmuştu. kendimi bir hayvandan farksız buluyordum. o sırada cephe sevk edilmemiz ihtimali de ağızdan ağıza dolaşıyordu. lakin ben beklemeye vaktim yoktu. bir gün, fırsat buldukça, kalabalıktan kaçarak, dertleştiğim şu dağların arkasındaki derenin başına gittim. Bir çok defalar bu köpüren sulara bakarak, kendimi onların içinde bu muhayyel (hayal) etmiştim. Her vakit derdim ki: şunların içine kendimi atsam, ne olur? Bir an o taşan dalgacıklar açılır, biraz suyun cereyanı karışır gibi olur, sonra yine o

eski hal, hiçbir şey olmamış gibi suların daimi çağıltısı devam eder giderdi. o gün, yine başına oturdum. henüz yeni bahar açan ağaçlarla, kalbim ne kadar zıttı. bende artık ne arzu, ne emel, ne de ümit kalmıştı. hiçbir şeyden zevk almıyordum. Hiçbir şeyle oyalanamıyordum. başıma yedi cihanın ikbal taçları ne giydirseler, bunların nice bir çöpten farkı yoktu. böyle hissiz ve ümitsiz, kalpsiz bir insanın yaşamasından daha ne beklenebilirdi? ufuklara kadar uzanan, pembe ve beyaz görünen hayal gibi ağaçlar, yemyeşil kokulu çayırlar, bir aralık beni sarsar gibi oldu. ruhumda bir hatıra, "Aşk Peygamberi"nin hatırası uyandı. küçük bir odada, etrafını unutarak, fevkalâde temiz bir muhabbetle geçen saf, ulvi geceler gözümün önüne geldi.

Fakat bu safhaları kendi ellerimle örtmeye çalıştım. Kaç aydır içimdeki zehrin, son damlasına gelmiştim. Yavaş yavaş soyunuyordum. Ceketimi, gömleğimi çıkardım. Bu önümde çağlayan suya, yıkanır gibi girecektim. Sonra yavaş yavaş, dalgacıklarla oynaşarak, kendimi suyun yüzüne bırakacaktım…

Ayaklarımı suya sokmak üzereydim. arkamda bir el, kuvvetle bileğimi tuttu:

-Nereye gidiyorsun?

Başımı çevirdim, başucumda kimi göreyim biliyor musun, Süleyman?

Ben haykırdım:

-"Aşk Peygamberi!"

Dağlarda bu sadâyı tekrar etti.

“Aşk Peygamberi!”..................

“–Kendimi biraz evvel gördüğüm rüya içinde zannederek, bunu baharın ilham ettiğini bir hayal zannettim. Gözlerimi ovdum. Ellerimi uzattım. fakat ellerim onun vücuduna temas etti….

Ona bakarken cihan'ı unuttum. işte benim hakiki aşinam!... diyor ve taabbüdle onu seyrediyordum.

“Aşk Peygamberi” yalnız dediki:

–Sühâ bugün senin için geldim!

bu sesten büsbütün sarhoş olmuştum. Elini tutuyordum. fakat o:

–Beni trende Zehrâ’yla, Suzân bekliyorlar. allahaısmarladık Sühâ! dedi ve hızlı hızlı uzaklaştı. orada kendi kendime tekrarlıyordum.

–Nereye gidiyorsun?

Birgün yine Sühâ’yla konuşuyorduk. Ben dedim ki:

–Sühâ, senin “Aşk Peygamberi”ni bu kadar sevdiğini görenlerden bir kısmı da hayret edecektir, değil mi?

O sözümü keserek, heyecanla:

–Aman... aşktan anlamayanlar, belki böyle zannedecektir. fakat aşkı, yalnız vücudun ihtirası zannedenler.... halbuki ben. onun ruhuna aşıkım. Fazilet ve ulviyetine aşıkım. Ben, daha ziyade bir şakirdin

hocasına olan muhabbetine benzer, bir muhabbetle ona merbudum. (bağlıyım) ben onu görmeyince, bu kâinatı halk (yaratan) izhar eden "aşk" a iman etmedim.

Onu görüpte hiçbir şey anlamayanlar da olabilir. Lakin ateş yanma istidadı olan her şeyi yakar, değil mi? Bundan onun ateşliliğine halel gelir mi?

aylar geçiyordu. Sühâ günden güne daha dalgın görünüyordu. artık benimle de konuşamıyor, yalnız başına uzaklara gidiyor, saatlerce görünmüyordu.

Ordu cepheye gidecekti. Fakat o sırada Sühâ'yı muayeneye tabibliğinden sonra askerlikten ihraç ettiler. Çünkü gözlerine hafif bir perde gelmişti. yarı görmüyordu.

Ah küçükhanım, çünkü geceler uyuyamıyor, saatlerce ağlıyordu.

Birkaç ayın içinde saçları ağarmıştı. herkes onun halinden müteessir oluyor, aşkına hürmet ediyordu. küçük çocuklara, yaşlılara kadar hepsi onu tevkir ediyordu. Bir sabah gözlerinden bahsediyorduk. Sühâ doktorun verdiği banyoları ihmal ediyordu. Ben, canım sıkılmış, ona darılıyordum. Sühâ, söz arasında dedi ki:

-Süleyman bu gözyaşları bana insanlığımı buldurdu. insanlığıma yol açtı. ben taptığım için dökülen bu gözün yaşlarından hiçbir vechile şikayet etmiyorum.

Sühâ "Aşk Peygamberi" ile buluştukları pansiyonun etrafını, ekseriya gider, dolaşırdı.

Nihayet küçük hanımcığım, işte cepheye sevk edileceğimiz gündü. şafak henüz söküyordu. ordugâhın önündeki meydanda, hayli ilerlemiştik. onun halinde bir beşaret görüyordum. Bana dedi ki:

–Süleyman, ben gidiyorum.

–Nereye?

–Arabistan'a artık dayanmayacağım, aramaya gidiyorum.

ben şaşkın şaşkın:

–Katiyen olmaz. ben seni pansiyona bırakacağım. İki ay sonra, Ahmed Çavuş'la İstanbul'a gideceksiniz. Ahmed Çavuş iki ay sonra, gidecekmiş. Seninle beraber döneceğini bana vaat etti.

Sühâ cevap bile vermedi.

–Böyle elinde bir bastonla gözlerin yarı görmeyerek ben seni nasıl bırakayım?

Evet elinde yalnız baston vardı. bu halde nasıl, nereye gidecekti. O tan yerine doğru baktı:

–Kalbimdeki aşk kafi değil mi? dedi.

İşte küçük hanımcığım o gün Sühâ'yı yollarda bıraktım. düşünün Erzurum nerede, Arabistan nerede?.......

Sonra o gün dolabında bulduğum bir kâğıttan başka hiçbir haber almadım. kağıt hala bende duruyor. içinde işte böyle yazılı:

“Ey akşam rüzgarı, o aşk Allah’ına benim selâmımı ve dinim olan aşkımı götür!

Ey dağların asude, saf kokularını getiren rüzgar, ne kadar latif olsan da seni istişma (koklama) kuvvetim kalmıyor. Git, Onun bir daha dizlerine sürün ve bana onunla meşbuğ olarak avdet eyle. (dön) çünkü başka bir rayiha duymak, velev (şayet) bir saniyede içinde olsa beni tesmim [zehirlemek] eyler. Git ban onunla meşbu olarak gel.

Ey, yardan uzak geçmiş gecelerde, her etrafımı alan renkler, rayihar, sadâlar ben yanıyorum. Gelin, bana sizde onun ateşinden getirin. ve avuçlarınız dolu olarak yanıma yaklaşın.

Dereler denizlere, yıldızlar yıldızlara kavuşuyor. benim iştiyakımın, yoksa nihayeti yok mu?

Bir tane küçük hanımcığım, ne olur bıraksanız da ben gelsem. Bir haftacık kalır, dönerim.

Hem daha mufassal (ayrıntılı) konuşurduk. pek çok ellerinden, eteklerinden öperim

Süleyman

****

Semiha Cemal

Eylül -1923